

జనవాచకం 1

97/3-84.

Acc. No. 1131

కూర్పు :

భద్రరాజు కృష్ణమూర్తి

(భాషాస్మకాఖ, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం)

పి. ఈశ్వరరెడ్డి

(డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ నాన్ ఫార్మల్ ఎడ్యుకేషన్, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం)

ప్రకాశకులు :

రైరెక్టర్

నయోజన విద్యాకాఖ

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం

హైదరాబాదు

1984

జనవాచకం 1

హర్ష :

భద్రరాజు కృష్ణమూర్తి

(భాషాశాస్త్రజ్ఞ, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం)

వి. ఈశ్వరరెడ్డి

(డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ నాన్ ఫార్మల్ ఎడ్యుకేషన్, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం)

ప్రకాశకులు :

చైరెక్టర్

వయోజన విద్యాశాఖ

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం

హైదరాబాదు

1984

© ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము, హైదరాబాదు

మొదటి ముద్రణ 1979

రెండవ ముద్రణ 1981

మూడవ ముద్రణ 1984

రచనలో సహకరించినవారు :

All rights whatsoever in this book are strictly reserved and no portion of it be may be reproduced by any process for any purpose without the written permission of the copyright owners.

Acc. No. 1131

Price : Rs. 4-00

ప్రకాశపలు :

డైరెక్టర్

వయోజన విద్యాశాఖ

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, హైదరాబాదు

1. డాక్టర్ పి. సాందీప్
2. శ్రీ ఆర్. కృష్ణారావు
3. ,, పి. సత్యనారాయణ
4. ,, దాశరథి రంగాచార్య
5. డాక్టర్ పోరంకి దక్షిణామూర్తి
6. శ్రీ వల్లంపాటి వెంకటసుబ్బయ్య
7. ,, ఎన్. గోపి
8. ,, టి. గోవర్ధన రావు
9. కుమారి ఎన్. దుర్గాదేవి
10. ,, సి. బృందావనం

Printed at International Printers Ltd.
Jeedimetla, Hyderabad.

© ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము, హైదరాబాదు

మొదటి ముద్రణ 1979

రెండవ ముద్రణ 1981

మూడవ ముద్రణ 1984

రచనలో సహకరించినవారు :

All rights whatsoever in this book are strictly reserved and no portion of it be may be reproduced by any process for any purpose without the written permission of the copyright owners.

Acc. No. 1131

Price : Rs. 4-00

ప్రకాశపలు :

డైరెక్టర్

వయోజన విద్యాశాఖ

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, హైదరాబాదు

1. డాక్టర్ పి. సాంపీవ్
2. శ్రీ ఆర్. కృష్ణారావు
3. ,, పి. సత్యనారాయణ
4. ,, దాశరథి రంగాచార్య
5. డాక్టర్ పోరంకి దక్షిణామూర్తి
6. శ్రీ వల్లంపాటి వెంకటసుబ్బయ్య
7. ,, ఎన్. గోపి
8. ,, టి. గోవర్ధన రావు
9. కుమారి ఎన్. దుర్గాదేవి
10. ,, సి. బృందావనం

Printed at International Printers Ltd.
Jeedimetla, Hyderabad.

మా మాట

అక్షరాస్యులుకాని వయోజనానికి చదువటం, రాయటం నేర్పటానికి శాస్త్రీయ పద్ధతుల్లో ఎటువంటి రచనలు తయారు చెయ్యాలనే అంశం మీద ఫిబ్రవరి 26, 27, 28 తేదీల్లో ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో ఒక జాతీయ గోష్ఠి జరిగింది. ఆ గోష్ఠిలో నిరూపించిన లక్షణాల మేరకు తెలుగులో వయోజన విద్యా రచనలు రాయించటానికి నూర్చి నెలలో మేముక రచయితల సమావేశం ఏర్పరిచాం. ఆ 'వర్క్‌షాప్'లో ఈ వాచకాల తొలి రూపం ఏర్పడ్డది. వాటికి ఎన్నో మార్పులు, తీర్పులు, చేర్పులు చేసి ఈ రూపంలో జనవాచకాలు అందించగలిగాం.

జనవాచకం 1 ప్రధానంగా అక్షరాస్యత నేర్పటానికి ఉపయోగించేది. దీంతోపాటు రాతపని పుస్తకం కూడా ఉపయోగించాలి. అధ్యాపకులకు ఈ వాచకం ఉపయోగించే విధానం “నేర్పేవారికి సూచన(లు)” అనే శీర్షిక కింద అవసరమైన పాఠాల వెనక పేజీల్లో ఇచ్చాం. జనవాచకం 1లో అన్ని మాండలికాలవారికీ వర్గాలవారికీ అర్థమయ్యే మాటలు వాక్యాలు వాడాలనే ప్రయత్నించాం. రాతపని పుస్తకంలో ప్రాంతీయ మాండలిక పదాలు, వర్గ మాండలిక పదాలు కనిపిస్తాయి. జనవాచకం 2, 3, జనవాచకం 1 అయిన తరువాత చదివించాలి.

వయోజన విద్యాబోధనలో ఈ రచనలు ఒక నూతన ప్రయోగంగా భావించాలి. అధ్యాపకుల అనుభవాన్నిబట్టి ముందు ముందు ఈ వాచకాల్లో అవసరమైన మార్పులు చేస్తాం.

ఈ ప్రయత్నానికి ఆర్థికంగాను, వైజ్ఞానికంగాను, మాకు సహకరించిన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వ విద్యాశాఖాధికారులకు, ముఖ్యంగా శ్రీ ఎమ్. గోపాలకృష్ణన్, డాక్టర్ డి. రెడెన్, శ్రీ జి. గోపాలకృష్ణగార్లకు, జాతీయ గోష్ఠికి ఆర్థిక సహాయం చేసిన జాతీయ వయోజన విద్యాశాఖ డైరెక్టర్ డా. జలాల్‌ఉద్దీన్‌గారికి ఈ జనవాచకాల రచనలో మాకు తోడ్పడ్డ రచయితలకూ, పరిశోధకులకూ, ఆర్చిస్తుకూ, ముచ్చటగా కొద్దిరోజుల్లోనే అచ్చువేసిన గవర్నమెంట్ టెక్స్టుబుక్ ప్రెస్ అధికారులకూ మా కృతజ్ఞతలు.

హైదరాబాదు,

ఆగష్టు 14, 1979

భద్రరాజు కృష్ణమూర్తి

ఎ. శుశ్రూరరెడ్డి

మా మాట

- అక్షరాస్యులుకాని వయోజనానికి చదువటం, రాయటం నేర్పటానికి శాస్త్రీయ పద్ధతుల్లో ఎటువంటి రచనలు తయారు చెయ్యాలనే అంశం మీద ఫిబ్రవరి 26, 27, 28 తేదీల్లో ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో ఒక జాతీయ గోష్ఠి జరిగింది. ఆ గోష్ఠిలో నిరూపించిన లక్షణాల మేరకు తెలుగులో వయోజన విద్యా రచనలు రాయించటానికి మార్చి నెలలో మేమొక రచయితల సమావేశం ఏర్పరిచాం. ఆ 'వర్క్ షాప్'లో ఈ వాచకాల తొలి రూపం ఏర్పడ్డది. వాటికి ఎన్నో మార్పులు, తీర్పులు, చేర్పులు చేసి ఈ రూపంలో జనవాచకాలు అందించగలిగాం.

జనవాచకం 1 ప్రధానంగా అక్షరాస్యత నేర్పటానికి ఉపయోగించేది. దీంతోపాటు రాతపని పుస్తకం కూడా ఉపయోగించాలి. అధ్యాపకులకు ఈ వాచకం ఉపయోగించే విధానం "నేర్పేవారికి సూచన(లు)" అనే శీర్షిక కింద అవసరమైన పాఠాల వెనక పేజీల్లో ఇచ్చాం. జనవాచకం 1లో అన్ని మాండలికాలవారికీ వర్గాలవారికీ అర్థమయ్యే మాటలు వాక్యాలు వాడాలనే ప్రయత్నించాం. రాతపని పుస్తకంలో ప్రాంతీయ మాండలిక పదాలు, వర్గ మాండలిక పదాలు కనిపిస్తాయి. జనవాచకం 2, 3, జనవాచకం 1 అయిన తరువాత చదివించాలి.

వయోజన విద్యాబోధనలో ఈ రచనలు ఒక నూతన ప్రయోగంగా భావించాలి. అధ్యాపకుల అనుభవాన్నిబట్టి ముందు ముందు ఈ వాచకాల్లో అవసరమైన మార్పులు చేస్తాం.

ఈ ప్రయత్నానికి ఆర్థికంగాను, వైజ్ఞానికంగాను, మాకు సహకరించిన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వ విద్యాశాఖాధికారులకు, ముఖ్యంగా శ్రీ ఎమ్. గోపాలకృష్ణన్, డాక్టర్ డి. రెబెల్, శ్రీ జి. గోపాలకృష్ణగార్లకు, జాతీయ గోష్ఠికి ఆర్థిక సహాయం చేసిన జాతీయ వయోజన విద్యాశాఖ డైరెక్టర్ డా. జలాల్ ఉద్దీన్ గారికి ఈ జనవాచకాల రచనలో మాకు తోడ్పడ్డ రచయితలకూ, పరిశోధకులకూ, అర్పిస్తుకూ, ముచ్చటగా కొద్దిరోజుల్లోనే అచ్చువేసిన గవర్నమెంట్ టెక్ట్ బుక్ ప్రెస్ అధికారులకూ మా కృతజ్ఞతలు.

హైదరాబాదు,

ఆగష్టు 14, 1979

భద్రరాజు కృష్ణమూర్తి

ఎ. చాళురారెడ్డి

ముందు మాట

జాతీయ వయోజన విద్యా కార్యక్రమము మన రాష్ట్రంలో 1979-80 సం॥ నుండి ప్రారంభించబడినది. ప్రభుత్వ యాజమాన్యం క్రింద ప్రతి వయోజన విద్యా ప్రాజెక్టులో 300 వయోజన విద్యార్థి కేంద్రాలుంటాయి. ప్రతి కేంద్రములో 15-35 సం॥ ల మధ్య వయస్సు గల 30 మంది నిరక్షరాస్యులకు వయోజన విద్య లభిస్తుంది.

ప్రతి ప్రాజెక్టులో స్థాపించిన 300 కేంద్రాలలో 30% షెడ్యూల్డ్ కులాల వారికి, 10% షెడ్యూల్డ్ తెగల వారికి ఏర్పాటు చేయబడినవి. స్త్రీలకు ప్రత్యేకించి వయోజన విద్యా కేంద్రములు గలవు. చూతన అక్షరాస్యులకై అక్షరాస్యతానంతర కార్యక్రమము (Post-Literacy Programme) నడుపబడుచున్నది. వారు పొందిన అక్షరాస్యతను, గ్రహించిన విషయాలను మరింతగ అభివృద్ధి పరచటం ఈ కార్యక్రమ లక్ష్యం.

ఇవిగాక స్వచ్ఛంద సేవా సంస్థలు, కళాశాలలోని జాతీయ సేవా పథకము (National Service Scheme), సమగ్ర శిశు సంక్షేమ పథకము మరియు నెహ్రూ యువక కేంద్రముల యాజమాన్యము కింద కూడ వయోజన విద్యా కేంద్రములు నడుపబడుచున్నవి.

జనవాచకం - 1. ప్రధానంగా అక్షరాస్య సేర్పటానికి ఉపయోగించేది. దీనిని బోధించే విధానం, నిర్వాహకులకు తెలియటానికై "ఉపాధ్యాయ సహాయక బోధిని"ని తగు సూచనలతో ప్రచురించాం. అంతేగాక నిర్వాహకులకు యిచ్చే శిక్షణా కార్యక్రమాలలో ఈ బోధనా విధానాన్ని గురించి చర్చించబడుతుంది.

నిరక్షరాస్యులైన వయోజనులకు చదవటం, రాయటం సేర్పటానికి శాస్త్రీయ పద్ధతులలో ఈ పుస్తకం రూపొందించబడింది. నిత్య జీవితంలో వాడే తరచుదనాన్ని బట్టి అక్షరాలను క్రమంగ ఈ పుస్తకంలో ప్రవేశపెట్టాం.

జి. మనోహర్ రావు

సంచాలకులు, వయోజన విద్యాశాఖ

ఆంధ్రప్రదేశ్

ముందు మాట

జాతీయ వయోజన విద్యా కార్యక్రమము మన రాష్ట్రంలో 1979-80 సం॥ నుండి ప్రారంభించబడినది. ప్రభుత్వ యాజమాన్యం క్రింద ప్రతి వయోజన విద్యా ప్రాజెక్టులో 300 వయోజన విద్యార్థి కేంద్రాలుంటాయి. ప్రతి కేంద్రములో 15-35 సం॥ ల మధ్య వయస్సు గల 30 మంది నిరక్షరాస్యులకు వయోజన విద్య లభిస్తుంది.

ప్రతి ప్రాజెక్టులో స్థాపించిన 300 కేంద్రాలలో 30% షెడ్యూల్డ్ కులాల వారికి, 10% షెడ్యూల్డ్ తెగల వారికి ఏర్పాటు చేయబడినవి. స్త్రీలకు ప్రత్యేకించి వయోజన విద్యా కేంద్రములు గలవు. చూతన అక్షరాస్యులకై అక్షరాస్యతానంతర కార్యక్రమము (Post-Literacy Programme) నడుపబడుచున్నది. వారు పొందిన అక్షరాస్యతను, గ్రహించిన విషయాలను మరింతగ అభివృద్ధి పరచటం ఈ కార్యక్రమ లక్ష్యం.

ఇవిగాక స్వచ్ఛంద సేవా సంస్థలు, కళాశాలలోని జాతీయ సేవా పథకము (National Service Scheme), సమగ్ర శిశు సంక్షేమ పథకము మరియు నెహ్రూ యువక కేంద్రముల యాజమాన్యము కింద కూడ వయోజన విద్యా కేంద్రములు నడుపబడుచున్నవి.

జనవాచకం - 1. ప్రధానంగా అక్షరాస్య సేర్పటానికి ఉపయోగించేది. దీనిని బోధించే విధానం, నిర్వాహకులకు తెలియటానికై "ఉపాధ్యాయ సహాయక బోధిని"ని తగు సూచనలతో ప్రచురించాం. అంతేగాక నిర్వాహకులకు యిచ్చే శిక్షణా కార్యక్రమాలలో ఈ బోధనా విధానాన్ని గురించి చర్చించబడుతుంది.

నిరక్షరాస్యులైన వయోజనులకు చదవటం, రాయటం సేర్పటానికి శాస్త్రీయ పద్ధతులలో ఈ పుస్తకం రూపొందించబడింది. నిత్య జీవితంలో వాడే తరచుదనాన్ని బట్టి అక్షరాలను క్రమంగ ఈ పుస్తకంలో ప్రవేశపెట్టాం.

జి. మనోహర్ రావు

సంచాలకులు, వయోజన విద్యాశాఖ

ఆంధ్రప్రదేశ్

విషయ సూచిక

పాఠం			పేజీ
0. సంతకం	...	...	1
1. అంకెలు	...	...	3
2. మ న చ ద వ గ ల ం +	...	...	15
3. ర య +	...	...	21
4. అం ద క ట + +	...	...	27
5. జ ప త డ + + +	...	...	33
6. డి +	...	...	43
7. ఎ ప శ +	...	...	49
8. ఆ స +	...	...	55
9. +	...	...	63
10. డి +	...	...	69

విషయ సూచిక

పాఠం

పేజీ

0.	సంతకం	...	...	1
1.	అంకెలు	...	...	3
2.	మనచదవగలం +	...	...	15
3.	రయ +	...	...	21
4.	అందకట + +	...	...	27
5.	జపతడ + + +	...	...	33
6.	డ +	...	...	43
7.	ఎ ఏ శ +	...	...	49
8.	అ స +	...	...	55
9.	+	...	...	63
10.	ఈ +	...	...	69

పాఠం

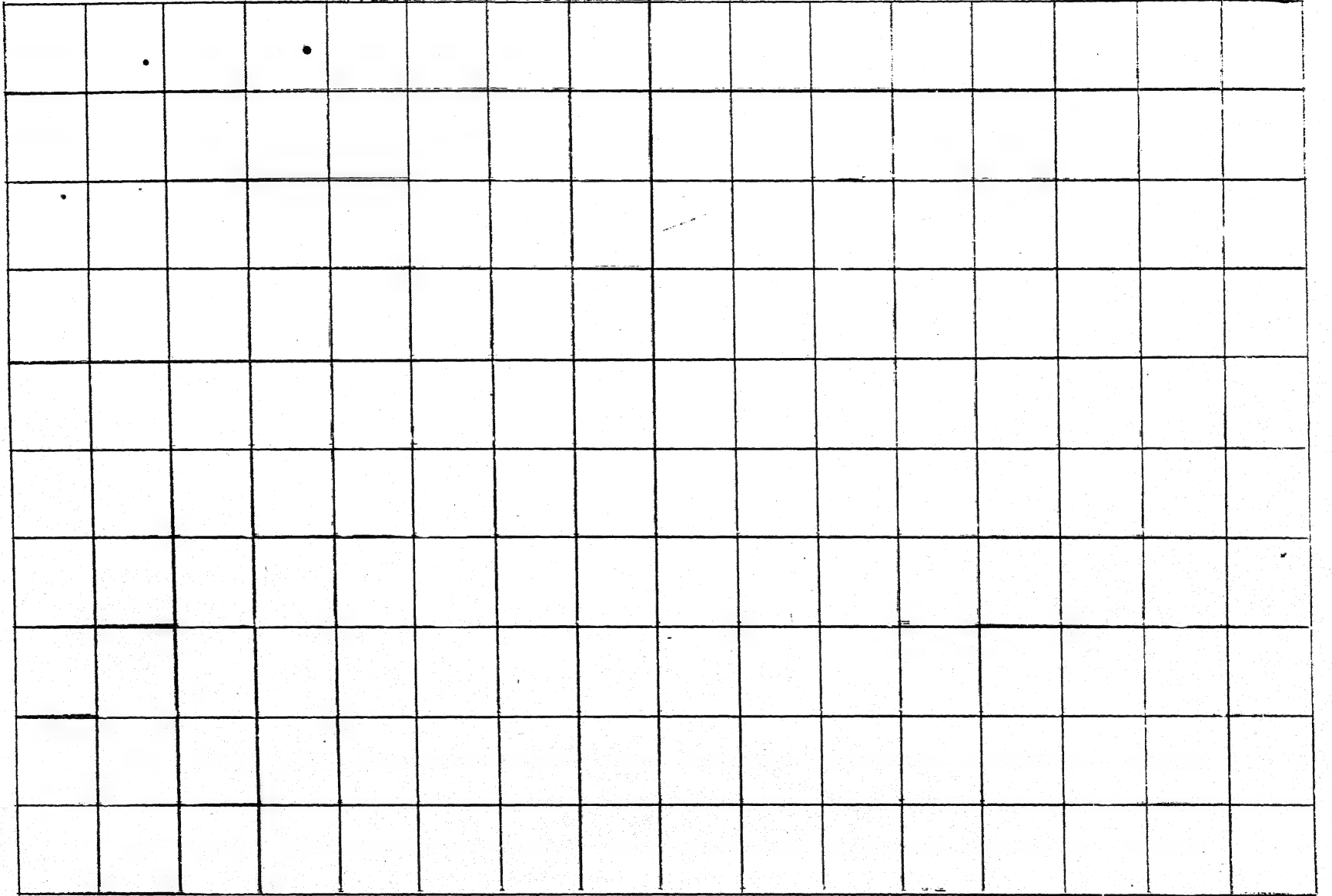
పేజీ

11.	ఒ ఓ +	...	...	75
12.	ఇ బ + +	...	...	79
13.	+ + + +	...	...	85
14.	ఈ +	...	...	93
15.	శ + +	...	...	99
16.	ష +	...	...	105
17.	భ ధ	...	...	111
18.	ఐ ఔ + ణ హ శ ఙ్గ	...	...	115
19.	మనం—మనదేశం	...	...	119
20.	తెలుగు నెలలు, ఇంగ్లీషు నెలలు	...	...	121

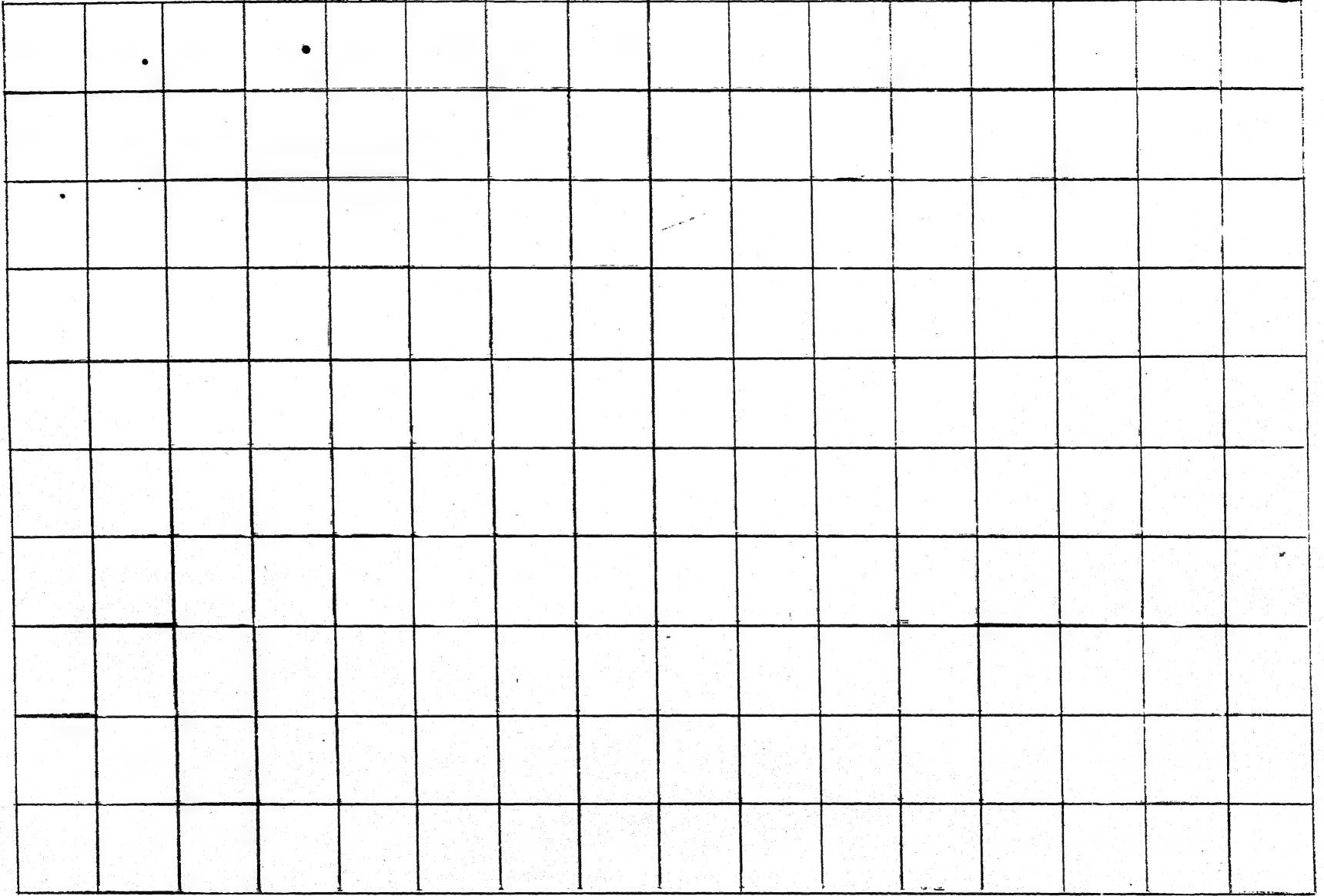
11.	ఒ ఓ +	...	...	75
12.	ఇ ఐ + +	...	...	79
13.	(+ + + +)	...	...	85
14.	ఈ +	...	...	93
15.	శ + +	...	...	99
16.	ష +	...	...	105
17.	ఛ ఛ	...	...	111
18.	ఐ ఔ + ఐ హ శ ఙ్గ	...	...	115
19.	మనం—మనదేశం	...	...	119
20.	తెలుగు నెలలు, ఇంగ్లీషు నెలలు	...	...	121

సంతకం

సంతకం

పాఠం 1.1
(అంకెలు)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

పాఠం 1.1
(అంకెలు)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

వరసలో లేని ఈ కింది అంకెలను గుర్తించేట్లు చెయ్యాలి.

2 3 1

3 2 1

3 5 4

4 3 5

5 7 6

7 6 5

7 9 8

9 7 8

8 9 7

10 9 8

వరసలో లేని ఈ కింది అంకెలను గుర్తించేట్లు చెయ్యాలి.

2 3 1

3 2 1

3 5 4

4 3 5

5 7 6

7 6 5

7 9 8

9 7 8

8 9 7

10 9 8

పాఠం 1.2

10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

పాఠం 1.2

10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

నేర్పేవారికి సూచనలు

నిన్నటి పాఠంలో 1 కి కుడివక్కన సున్న "0" పెడితే పది అవుతుందని నేర్చుకున్నారు. అట్లాగే 2 వక్కన సున్న "0" పెడితే 20, 3 వక్కన సున్న పెడితే 30 అవుతాయని 90 దాకా వెనక పాఠం పద్ధతిలోనే వరసగా పలికించటం, సంఖ్యలను చూపిస్తూ పలికించటం, చదివించటం చెయ్యాలి.

మొదటి పాఠంలోని 'సంతకం' అనే మాటలోని సున్నను గుర్తుచేస్తూ ఆకారంలో ఈ సున్న కూడా అటువంటిదే నని వాళ్ళ మనస్సుకు పట్టేట్టు చెయ్యాలి. కాని ఇక్కడ సున్న అంకె అని చెప్పాలి. రెండు అంకెలను కలిపి రాస్తే దాన్ని 'సంఖ్య' అంటారు అని చెప్పాలి.

తరువాత 1 కి కుడివక్కన రెండు సున్నలు పెడితే (అంటే పదివక్కన ఒక సున్న పెడితే) నూరు అవుతుందని చెప్పాలి. ఈ సందర్భంగా అంకెకు ఎడమ వక్కన సున్న పెడితే ఏమీ కాదని చెప్పి కుడివక్కన పెట్టాలనే విషయం గట్టిగా చెప్పాలి.

నేర్పేవారికి సూచనలు

నిన్నటి పాఠంలో 1 కి కుడివక్కన సున్న "0" పెడితే పది అవుతుందని నేర్చుకున్నారు. అట్లాగే 2 వక్కన సున్న "0" పెడితే 20, 3 వక్కన సున్న పెడితే 30 అవుతాయని 90 దాకా వెనక పాఠం పద్ధతిలోనే వరసగా పలికించటం, సంఖ్యలను చూపిస్తూ పలికించటం, చదివించటం చెయ్యాలి.

మొదటి పాఠంలోని 'సంతకం' అనే మాటలోని సున్నను గుర్తుచేస్తూ ఆకారంలో ఈ సున్న కూడా అటువంటిదే నని వాళ్ళ మనస్సుకు పట్టేట్టు చెయ్యాలి. కాని ఇక్కడ సున్న అంకె అని చెప్పాలి. రెండు అంకెలను కలిపి రాస్తే దాన్ని 'సంఖ్య' అంటారు అని చెప్పాలి.

తరువాత 1 కి కుడివక్కన రెండు సున్నలు పెడితే (అంటే పదివక్కన ఒక సున్న పెడితే) నూరు అవుతుందని చెప్పాలి. ఈ సందర్భంగా అంకెకు ఎడమ వక్కన సున్న పెడితే ఏమీ కాదని చెప్పి కుడివక్కన పెట్టాలనే విషయం గట్టిగా చెప్పాలి.

వరసలోలేని ఈ కింది సంఖ్యలను గుర్తించేట్లు చెయ్యాలి :

20	30	10	30	40	10
30	50	40	40	30	20
50	70	60	70	60	50
70	90	80	90	70	80
80	90	70	10	90	80
	80	100	90		

వరసలోలేని ఈ కింది సంఖ్యలను గుర్తించేట్టు చెయ్యాలి :

20   30   10   30   40   10

30   50   40   40   30   20

50   70   60   70   60   50

70   90   80   90   70   80

80   90   70   10   90   80

80   100   90

పాఠం 1.3

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

పాఠం 1.3

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

నేర్పేవారికి సూచన

నేర్చుకొనే వారిచేత పలికించి ఈ కింది విధంగా ఖాళీలను పూర్తి చేయించాలి.

1 పక్కన 1 పెడితే ఏమవుతుంది ?

1 పక్కన 7 పెడితే ..... ?

2 పక్కన 2 పెడితే ..... ?

2 పక్కన 8 పెడితే ..... ?

ఈ విధంగా అన్ని సంఖ్యలనూ పలికించాలి. 1 నుంచి 10 దాకా రాయటం వస్తే సంఖ్యలన్నీ రాయవచ్చు నని చెప్పాలి.

నేర్పేవారికి సూచన

నేర్చుకొనే వారిచేత పలికించి ఈ కింది విధంగా ఖాళీలను పూర్తి చేయించాలి.

1 పక్కన 1 పెడితే ఏమవుతుంది ?

1 పక్కన 7 పెడితే ..... ?

2 పక్కన 2 పెడితే ..... ?

2 పక్కన 8 పెడితే ..... ?

ఈ విధంగా అన్ని సంఖ్యలనూ పలికించాలి. 1 నుంచి 10 దాకా రాయటం వస్తే సంఖ్యలన్నీ రాయవచ్చు నని చెప్పాలి.

నేర్పేవారికి సూచన

ఈ పాఠంలో 11 నుంచి 19 దాకా 21 నుంచి 29 దాకా సంఖ్యలు నేర్పాలి. దానికి ఈ కింది అంశాలు గమనించాలి.

11 అన్నప్పుడు 10ని బోర్డుపై రాసి నున్నను చెరిపేసి 1ని చేరిస్తే 11 అవుతుందని చెప్పాలి. అట్లాగే 19 అన్నప్పుడు ఒకటి వక్కన నున్న బదులు 9ని చేరిస్తే 19 అయిందని చెప్పాలి.

21 నుంచి 29 వరకు కూడా ఇదే పద్ధతిని అనుసరించవచ్చు.

31 నుంచి 39 దాకా 41 నుంచి 49 దాకా ఇదేవిధంగా 91 నుంచి 100 దాకా అన్ని సంఖ్యలనూ గుర్తించేట్టు చెయ్యాలి. వదిలిన ఖాళీలను విద్యార్థులచేత పూర్తి చేయించాలి.

నేర్పేవారికి సూచన

ఈ పాఠంలో 11 నుంచి 19 దాకా 21 నుంచి 29 దాకా సంఖ్యలు నేర్పాలి. దానికి ఈ కింది అంశాలు గమనించాలి.

11 అన్నప్పుడు 10ని బోర్డుపై రాసి సున్నను చెరిపేసి 1ని చేరిస్తే 11 అవుతుందని చెప్పాలి. అట్లాగే 19 అన్నప్పుడు ఒకటి పక్కన సున్న బదులు 9ని చేరిస్తే 19 అయిందని చెప్పాలి.

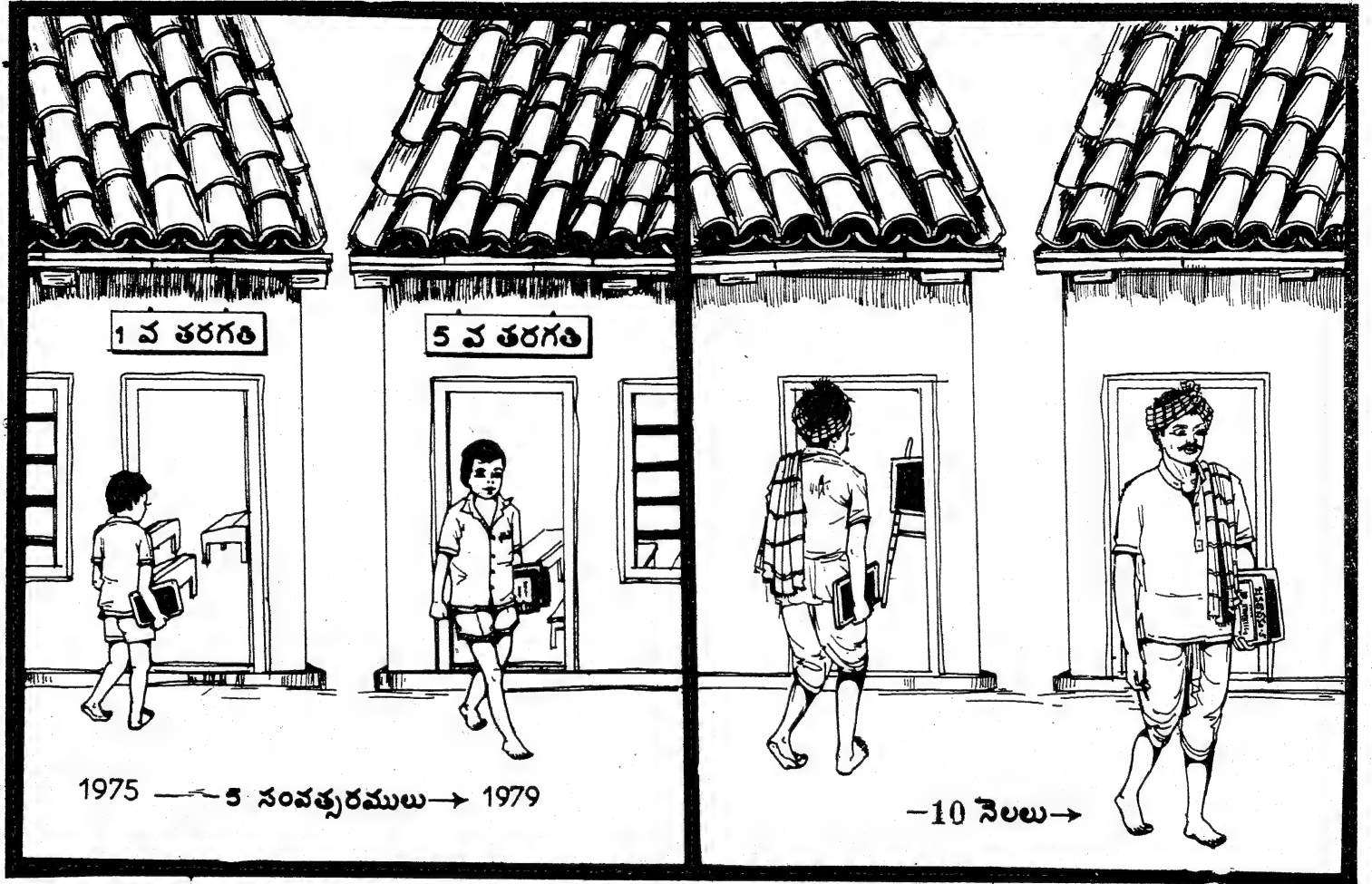
21 నుంచి 29 వరకు కూడా ఇదే పద్ధతిని అనుసరించవచ్చు.

31 నుంచి 39 దాకా 41 నుంచి 49 దాకా ఇదేవిధంగా 91 నుంచి 100 దాకా అన్ని సంఖ్యలనూ గుర్తించేట్లు చెయ్యాలి. వదిలిన ఖాళీలను విద్యార్థులచేత పూర్తి చేయించాలి.

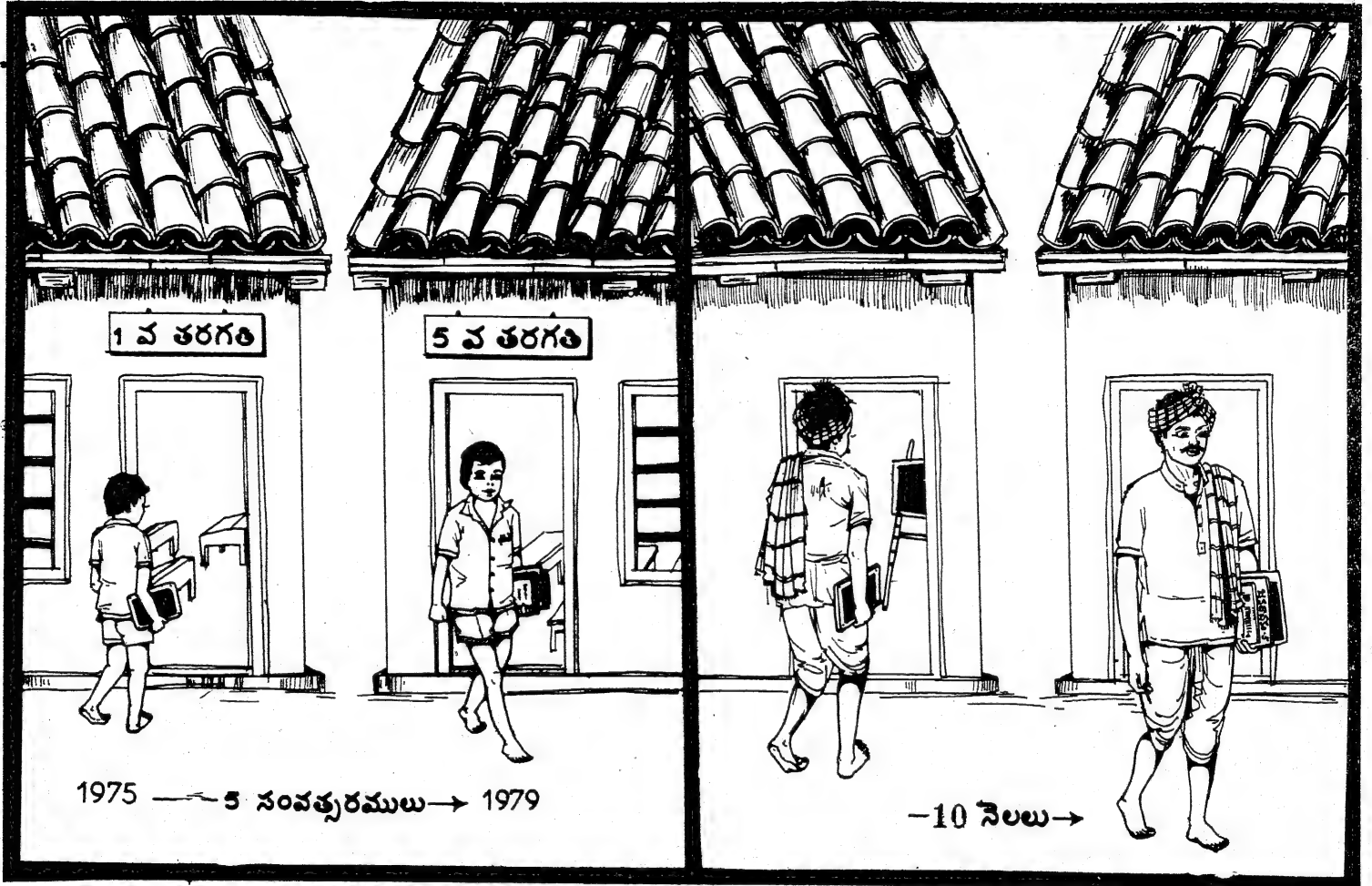

మనం చదవగలం

మనం చదవగలం

నేర్పేవారికి సూచనలు

ఈ పాఠంలో ఎనిమిది అక్షరాలు ఉన్నాయి. వాటిల్లో సున్న (అనుస్వారం) ఒకటి. చివర సున్న వచ్చిన మాటలు మాత్రం ఇందులో నేర్పితే చాలు; సున్న చివర వచ్చినప్పుడు “మ్” గా పలికించాలి. సున్న తప్ప ఇందులోని అక్షరాలన్నీ తలకట్టుతో ఉన్నాయని గమనించాలి.

కొత్తగా మొదటిసారి వచ్చిన అక్షరాలుగాని గుణింతం (తలకట్టు, గుడి కొమ్ము, మొదలగునవి) గాని, ఒత్తులుగాని ఎర్ర రంగు పైపులో ఉంటాయి.

నేర్పేవారికి సూచనలు

ఈ పాఠంలో పనిమిది అక్షరాలు ఉన్నాయి. వాటిల్లో సున్న (అనుస్వారం) ఒకటి. చివర సున్న వచ్చిన మాటలు మాత్రం ఇందులో నేర్పితే చాలు; సున్న చివర వచ్చినప్పుడు “మ్” గా పలికించాలి. సున్న తప్ప ఇందులోని అక్షరాలన్నీ తలకట్టుతో ఉన్నాయని గమనించాలి.

కొత్తగా మొదటిసారి వచ్చిన అక్షరాలుగాని గుణింతం (తలకట్టు, గుడి కొమ్ము, మొదలగునవి) గాని, ఒత్తులుగాని ఎర్ర రంగు పైపులో ఉంటాయి.

మనం చదవగలం

మ	న	చ	ద	వ	గ	ల	ం	✓
---	---	---	---	---	---	---	---	---

(1) పై అక్షరాలు బాగా గుర్తించటం వచ్చిన తరువాత ఈకింది మాటలు చదివించాలి. తరువాత చూడకుండా చెప్పి రాయించాలి.

మన

మదం

మన నగ

మగ

చలవ

మనం వదలం

నగ

దవనం

మనం మలచగలం

వల

మనం నమలగలం

మనం చదవగలం

మ	న	చ	ద	వ	గ	ల	ం	+
---	---	---	---	---	---	---	---	---

(1) పై అక్షరాలు బాగా గుర్తించటం వచ్చిన తరువాత ఈకింది మాటలు చదివించాలి. తరువాత చూడకుండా చెప్పి రాయించాలి.

మన

మదం

మన నగ

మగ

చలవ

మనం వదలం

నగ

దవనం

మనం మలచగలం

వల

మనం నమలగలం

నేర్పేవారికి సూచన

‘న’ లో ‘న్’ (అడుగు మలుపు)ను చిన్నసున్నగా మారిస్తే ‘వ’ అవుతుంది.

‘వ’ కు ‘ు’ (కొమ్ము) చేరిస్తే ‘మ’.

‘చ’ లో తలకట్టు ఒక అంచుకే కలుస్తుంది.

‘డ’ లో రెండు అంచులూ కలిసే చోట వస్తుంది.

‘ద’ అడుగు ‘ు’ తీసేస్తే ‘గ’ అవుతుంది.

పై విధంగా పోలికలు తేడాలు అధ్యాపకుడు చూపిస్తూ వేరు వేరు అక్షరాల ఆకారాలు వయోజనులు గుర్తించేట్లు చెయ్యాలి.

నేర్పేవారికి సూచన

‘స’ లో ‘స్’ (అడుగు మలుపు)ను చిన్నసున్నగా మారిస్తే ‘వ’ అవుతుంది.

‘వ’ కు ‘ఁ’ (కొమ్ము) చేరిస్తే ‘మ’.

‘చ’ లో తలకట్టు ఒక అంచుకే కలుస్తుంది.

‘ద’ లో రెండు అంచులూ కలిసే చోట వస్తుంది.

‘ద’ అడుగు ‘ఁ’ తీసేస్తే ‘గ’ అవుతుంది.

పై విధంగా పోలికలు తేడాలు అధ్యాపకుడు చూపిస్తూ వేరు వేరు అక్షరాల ఆకారాలు వయోజనులు గుర్తించేట్టు చెయ్యాలి.

(2) ఈ కింది అక్షరాల మధ్య ఉన్న రూపంలో తేడాలను గమనించేట్టు చెయ్యాలి.

న	వ
బ	మ
చ	ద
ర	ధ

(2) ఈ కింది అక్షరాల మధ్య ఉన్న రూపంలో తేడాలను గమనించేట్టు చెయ్యాలి.

న	వ
వ	మ
చ	ద
గ	ధ

నేర్పేవారికి సూచన

ఈ పాఠంలో 11 నుంచి 19 దాకా 21 నుంచి 29 దాకా సంఖ్యలు నేర్పాలి. దానికి ఈ కింది అంశాలు గమనించాలి.

11 అన్నప్పుడు 10ని బోర్డుపై రాసి నున్నను చెరిపేసి 1ని చేరిస్తే 11 అవుతుందని చెప్పాలి. అట్లాగే 19 అన్నప్పుడు ఒకటి పక్కన నున్న బదులు 9ని చేరిస్తే 19 అయిందని చెప్పాలి.

21 నుంచి 29 వరకు కూడా ఇదే పద్ధతిని అనుసరించవచ్చు.

31 నుంచి 39 దాకా 41 నుంచి 49 దాకా ఇదేవిధంగా 91 నుంచి 100 దాక అన్ని సంఖ్యలనూ గుర్తించేట్టు చెయ్యాలి. వదిలిన ఖాళీలను విద్యార్థులచేత పూర్తి చేయించాలి.

నేర్పేవారికి సూచన

ఈ పాఠంలో 11 నుంచి 19 దాకా 21 నుంచి 29 దాకా సంఖ్యలు నేర్పాలి. దానికి ఈ కింది అంశాలు గమనించాలి.

11 అన్నప్పుడు 10ని బోర్డుపై రాసి నున్నను చెరిపేసి 1ని చేరిస్తే 11 అవుతుందని చెప్పాలి. అట్లాగే 19 అన్నప్పుడు ఒకటి పక్కన నున్న బదులు 9ని చేరిస్తే 19 అయిందని చెప్పాలి.

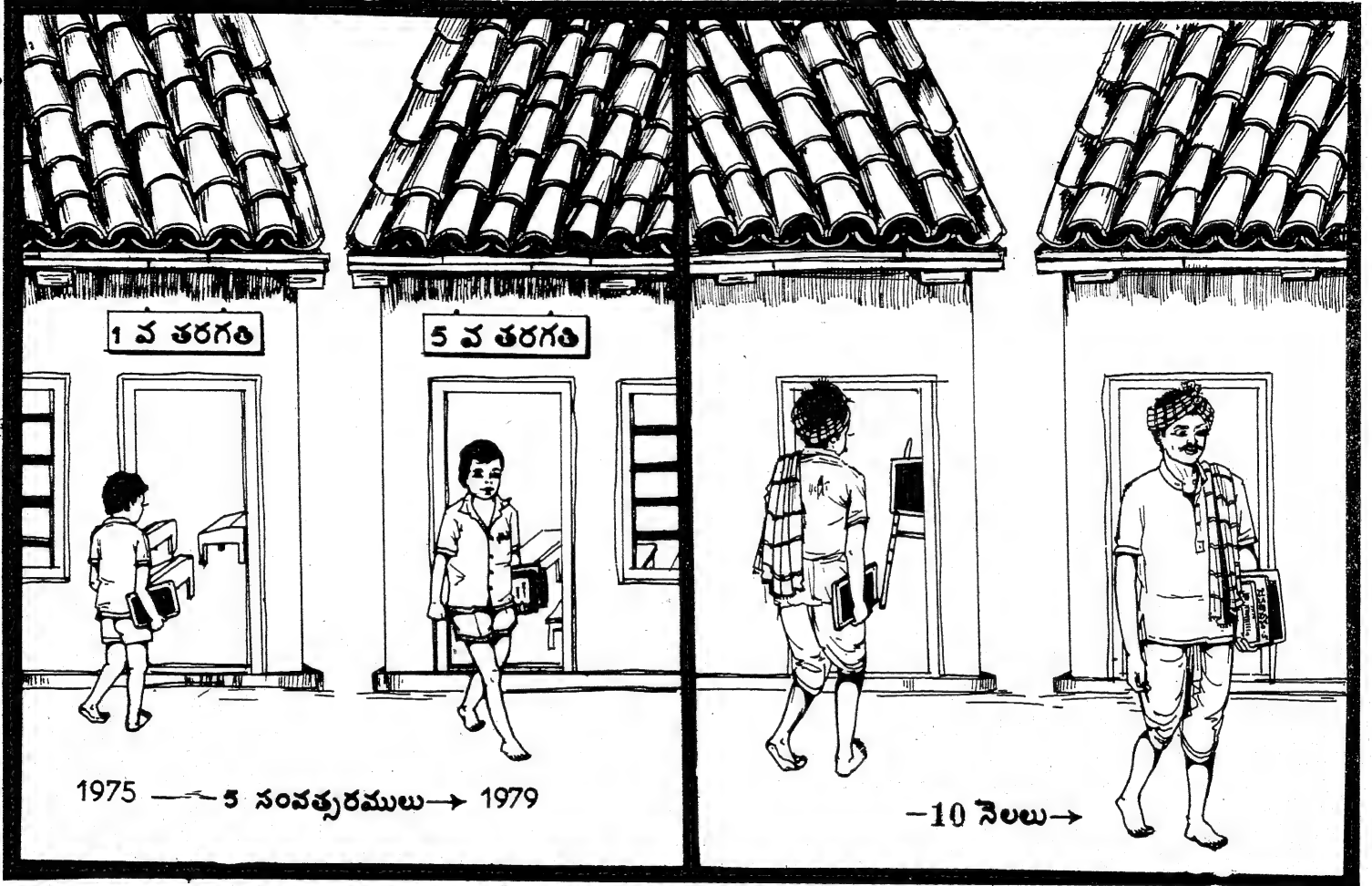
21 నుంచి 29 వరకు కూడా ఇదే పద్ధతిని అనుసరించవచ్చు.

31 నుంచి 39 దాకా 41 నుంచి 49 దాకా ఇదేవిధంగా 91 నుంచి 100 దాక అన్ని సంఖ్యలనూ గుర్తించేట్టు చెయ్యాలి. వదిలిన ఖాళీలను విద్యార్థులచేత పూర్తి చేయించాలి.

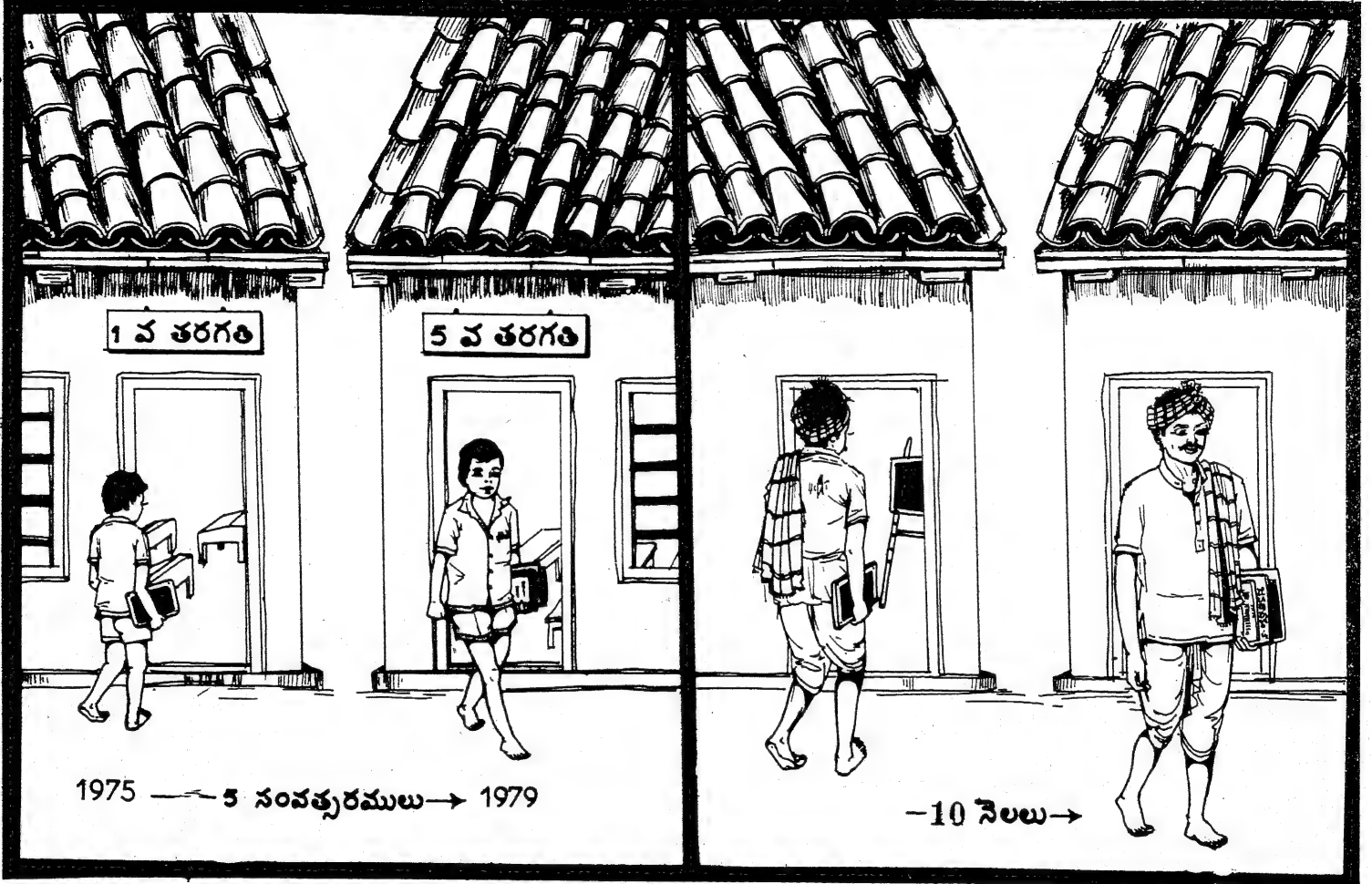

మనం చదవగలం

మనం చదవగలం

నేర్పేవారికి సూచనలు

ఈ పాఠంలో పనిమిది అక్షరాలు ఉన్నాయి. వాటిల్లో సున్న (అనుస్వారం) ఒకటి. చివర సున్న వచ్చిన మాటలు మాత్రం ఇందులో నేర్పితే చాలు; సున్న చివర వచ్చినప్పుడు “మ్” గా పలికించాలి. సున్న తప్ప ఇందులోని అక్షరాలన్నీ తలకట్టుతో ఉన్నాయని గమనించాలి.

కొత్తగా మొదటిసారి వచ్చిన అక్షరాలుగాని గుణింతం (తలకట్టు, గుడి కొమ్ము, మొదలగునవి) గాని, ఒత్తులుగాని ఎర్ర రంగు పైపులో ఉంటాయి.

నేర్పేవారికి సూచనలు

ఈ పాఠంలో పనిమిది అక్షరాలు ఉన్నాయి. వాటిల్లో సున్న (అనుస్వారం) ఒకటి. చివర సున్న వచ్చిన మాటలు మాత్రం ఇందులో నేర్పితే చాలు; సున్న చివర వచ్చినప్పుడు “మ్” గా పలికించాలి. సున్న తప్ప ఇందులోని అక్షరాలన్నీ తలకట్టుతో ఉన్నాయని గమనించాలి.

కొత్తగా మొదటిసారి వచ్చిన అక్షరాలుగాని గుణింతం (తలకట్టు, గుడి కొమ్ము, మొదలగునవి) గాని, ఒత్తులుగాని ఎర్ర రంగు పైపులో ఉంటాయి.

మనం చదవగలం

మ	న	చ	ద	వ	గ	ల	ం	✓ +
---	---	---	---	---	---	---	---	--------

(1) పై అక్షరాలు బాగా గుర్తించటం వచ్చిన తరువాత ఈకింది మాటలు చదివించాలి. తరువాత చూడకుండా చెప్పి రాయించాలి.

మన

మదం

మన నగ

మగ

చలవ

మనం వదలం

నగ

దవనం

మనం మలచగలం

వల

మనం నమలగలం

మనం చదవగలం

మ	న	చ	ద	వ	గ	ల	ం	✓ +
---	---	---	---	---	---	---	---	--------

(1) పై అక్షరాలు బాగా గుర్తించటం వచ్చిన తరువాత ఈకింది మాటలు చదివించాలి. తరువాత చూడకుండా చెప్పి రాయించాలి.

మన

మదం

మన నగ

మగ

చలవ

మనం వదలం

నగ

దవనం

మనం మలచగలం

వల

మనం నమలగలం

నెర్పెవారికి సూచన

‘స’ లో ‘స’ (అడుగు మలుపు)ను చిన్నసున్నగా మారిస్తే ‘వ’ అవుతుంది.

‘వ’ కు ‘ు’ (కొమ్ము) చేరిస్తే ‘మ’.

‘చ’ లో తలకట్టు ఒక అంచుకే కలుస్తుంది.

‘ద’ లో రెండు అంచులూ కలిసే చోట వస్తుంది.

‘ద’ అడుగు ‘ు’ తీసేస్తే ‘గ’ అవుతుంది.

పై విధంగా పోలికలు తేడాలు అధ్యాపకుడు చూపిస్తూ వేరు వేరు అక్షరాల ఆకారాలు వయోజనులు గుర్తించేట్లు చెయ్యాలి.

నేర్పేవారికి సూచన

‘స’ లో ‘స్’ (అడుగు మలుపు)ను చిన్నసున్నగా మారిస్తే ‘వ’ అవుతుంది.

‘వ’ కు ‘ు’ (కొమ్ము) చేరిస్తే ‘మ’.

‘చ’ లో తలకట్టు ఒక అంచుకే కలుస్తుంది.

‘ద’ లో రెండు అంచులూ కలిసే చోట వస్తుంది.

‘ద’ అడుగు ‘ు’ తీసేస్తే ‘గ’ అవుతుంది.

పై విధంగా పోలికలు తేడాలు అధ్యాపకుడు చూపిస్తూ వేరు వేరు అక్షరాల ఆకారాలు వయోజనులు గుర్తించేట్లు చెయ్యాలి.

(2) ఈ కింది అక్షరాల మధ్య ఉన్న రూపంలో తేడాలను గమనించేట్లు చెయ్యాలి.

న	వ
వ	మ
చ	ద
గ	ద

(2) ఈ కింది అక్షరాల మధ్య ఉన్న రూపంలో తేడాలను గమనించేట్లు చెయ్యాలి.

న	వ
వ	మ
చ	ద
గ	ద

పాఠం 3

మనం రాయగలం

పాఠం 3

మనం రాయగలం

నేర్పేవానికి సూచన

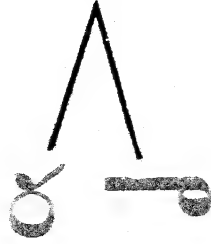
ఈ పాఠ్యం చదివినచో ఉన్న అక్షరాలతోపాటు దీర్ఘం కూడా వచ్చింది. ఇక్కడి నుంచి గుడి, కొమ్ము మొదలవుతాయి. ప్రతిసారీ దీర్ఘం, గుడి, కొమ్ము మొదలైన వాటితో వచ్చిన అక్షరాలను తలకట్టుతో ఉన్న అక్షరాలతో పోల్చి చూపించారు. చాలా చోట్ల తలకట్టు పగిలిపోయి ఇవి వచ్చాయని వాటి అర్థం అయ్యేట్లు చెప్పాలి.

యి, మి లి మిక్కు ఉన్న తేడా నున్న నైజులోనే అని, 'రి' కు తలకట్టు పెడితే 'రి' అవుతుందని నచ్చజెప్పాలి.

మనం రాయగలం

ర	య	+
---	---	---

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించాలి.

రామ

నయం

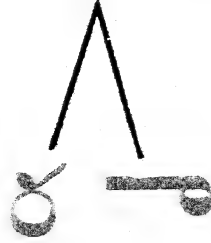
మలమల

దయ

రాగం

గలగల

మనం రాయగలం

ర	య	+
---	---	---

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించాలి.

రామ

నయం

మలమల

దయ

రాగం

గలగల

(2) ఈ కింది అక్షరాల మధ్య రూపంలోనూ ఉచ్చారణలోనూ ఉన్న పోలికలు, తేడాలు చూపిస్తూ గుర్తించి చదివేట్లు చెయ్యాలి.
తర్వాత రాయించాలి.

ర
మ
న
య
గ
ల
ళ
ఋ
ౠ

ౡ
వ
శ
ష
ఙ
ఞ
ట
ఠ
ద
ధ

(3) ఈ కింది అక్షరాలమధ్య ఉన్న తేడాను గుర్తించేట్లు చెయ్యాలి.

మ
ం

య
ర

(2) ఈ కింది అక్షరాల మధ్య రూపంలోనూ ఉచ్చారణలోనూ ఉన్న పోలికలు, తేడాలు చూపిస్తూ గుర్తించి చదివేట్లు చెయ్యాలి, తర్వాత రాయించాలి.

ర
మ
న
య
గ
ల
చ
ర
వ

ర
వ
న
య
గ
ల
చ
ర
వ

(3) ఈ కింది అక్షరాలమధ్య ఉన్న తేడాను గుర్తించేట్లు చెయ్యాలి,

మ
ం

య
ర

. (4) పై అక్షరాలు బాగా గుర్తించిన తరువాత ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

. ర — రా .

రమ

రామ

య — యా

గాయం

రాయాలా?

ద — దా

దవనం

దానం

మ — మా

మనం

మాతాం

గ — గా

గలగల

గాలం

గానం

వ — వా

వనం

వాన

వరం

వారం

న — నా

నరం

నార

నాయన

చ — చా

చలవ

చాలా

ల — లా

వల

రావాలా?

(4) పై అక్షరాలు బాగా గుర్తించిన తరువాత ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

ర — రా

రమ

రామ

య — యా

గాయం

రాయాలా?

ద — దా

దవనం

దానం

మ — మా

మనం

మారొం

గ — గా

గలగల

గాలం

గానం

వ — వా

వనం

వాన

వరం

వారం

న — నా

నరం

నార

నాయన

చ — చా

చలవ

చాలా

ల — లా

వల

రావాలా?

(2) ఒక్కొక్కరి చేత చికించి దాక్కుల్లో మాటలు కలిపి చదివించాలి.

మన రిటు చదవ గలదా ?

గాయం మానదా ?

రాయగ రాయగ రాదా ?

చదవగ చదవగ రాదా ?

(5) ఒక్కొక్కరి చేత ఈకింది వాక్యాల్లో మాటలు కలిపి చదివించాలి.

మన రిటు చదవ గలదా ?

గాయం మానదా ?

రాయగా రాయగా రాదా ?

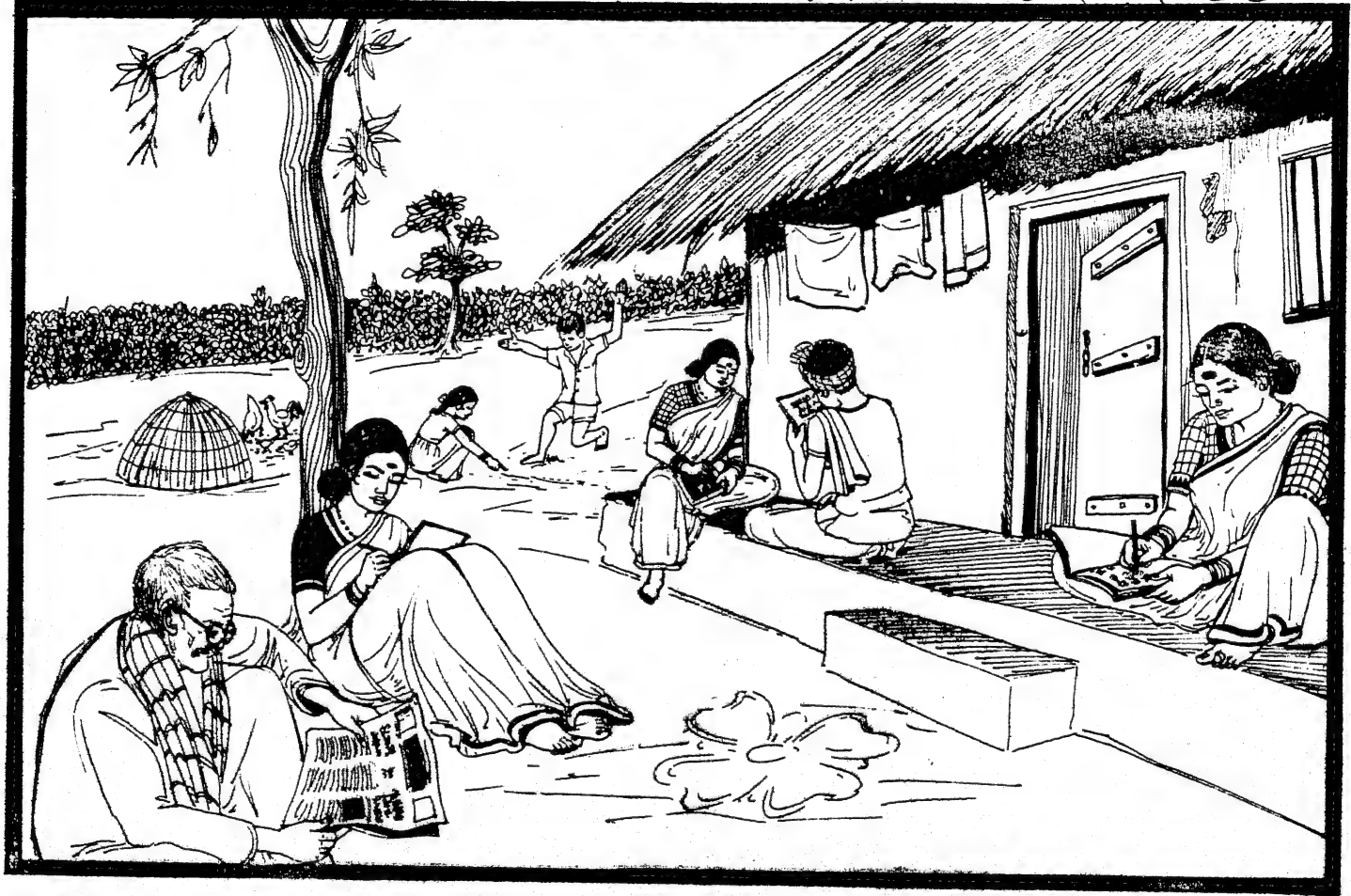
చదవగా చదవగా రాదా ?

పాఠం 4 ACCNO. 1131

374

KR1 84-4200

అందరికీ చదవటం రాయటం రావాలి

పాఠం 4 ACC NO. 1131

374

KRI OH-4200

అందరికీ చదవటం రాయటం రావాలి

నేర్పేవారికి సూచనలు

వెనకటి పాఠాల్లోలాగా కాకుండా ఈ పాఠంలో 'సున్న' రెండు అక్షరాల మధ్యలో వచ్చింది. మధ్యలో వచ్చినప్పుడు 'సున్న' పలికేతీరు పక్క హల్లునుబట్టి ఉంటుంది. ఇక్కడ ద తోపాటు ంట, ంచ, ంగ లను సరిగా గుర్తించి ఉచ్చరించటం నేర్పాలి. 'ట' కు ఎడమవైపు నెత్తి మీద తలకట్టు బదులు నిలువు '।' గీత వస్తుందని చెప్పాలి. మిగిలిన వాటితో పోల్చి 'య' కు తలకట్టు తీసివేస్తే 'యి' అవుతుందని చెప్పాలి.

నేర్పేవారికి సూచనలు

వెనకటి పాఠాల్లోలాగా కాకుండా ఈ పాఠంలో 'సున్న' రెండు అక్షరాల మధ్యలో వచ్చింది. మధ్యలో వచ్చినప్పుడు 'సున్న' పలికేతీరు పక్క హల్లునుబట్టి ఉంటుంది. ఇక్కడ ద తోపాటు ంట, ంచ, ంగ లను సరిగా గుర్తించి ఉచ్చరించటం నేర్పాలి. 'ట' కు ఎడమవైపు నెత్తి మీద తలకట్టు బదులు నియపు '।' గీత వస్తుందని చెప్పాలి. మిగిలిన వాటితో పోల్చి 'య' కు తలకట్టు తీసివేస్తే 'యి' అవుతుందని చెప్పాలి.

అందరికీ చదవటం రాయటం రావాలి

అ	ంద	క	ట	ి	ి
				+	+

(1) ఈ కింది మాటల్లోని అక్షరాలను కలిపి చదివించి రాయించాలి.

వరి

వారి

చలి

వాటం

వంద

అందం

వంట

అవయవం

చవట

రావటం

అందరికీ చదవటం రాయటం రావాలి

అ	ంద	క	ట	ి +	ి +
---	----	---	---	--------	--------

(1) ఈ కింది మాటల్లోని అక్షరాలను కలిపి చదివించి రాయించాలి.

వరి

వారి

చలి

వాటం

వంద

అందం

వంట

అవయవం

చవట

రావటం

(2) పై వాక్యంలోనే కాక వెనకటి పాఠాల్లో వచ్చిన అక్షరాలతో కూర్చిన ఈ కింది మాటలను తలిపి చదివించి రాయించాలి.

ంగ

ంచ

అంగ

మంచం

అంగం

మంచి

ంద

దంచటం

మంద

వంచటం

మందం

ంట

మంది

మంట

కంది

గంట

(2) పై వాక్యంలోనే కాక వెనకటి పాఠాల్లో వచ్చిన అక్షరాలతో కూర్చిన ఈ కింది మాటలను కలిపి చదివించి రాయించాలి.

ంగ

ంచ

అంగ

మంచం

అంగం

మంచి

ంద

దంచటం

మంద

వంచటం

మందం

ంట

మందీ

మంట

కింది

గంట

(3) ఈ కింది అక్షరాలమధ్య రూపంలోనూ, ఉచ్చారణలోనూ ఉన్న పోలికలు చూపిస్తూ గుర్తించి చదివేట్టు చెయ్యాలి. రాయించాలి

(ఈ పాఠంలో కొత్తగా నేర్చుకొనే అక్షరాలూ, గుణింతమూ ఎర్ర రంగులో ఉన్నాయి.)

ర	రా	రి	రీ
క	కా	కి	కీ
చ	చా	చి	చీ
ఛ	ఛా	ఛి	ఛీ
ట	టా	టి	టీ
ఠ	ఠా	ఠి	ఠీ
ద	దా	ది	దీ
ధ	ధా	ధి	ధీ
న	నా	ని	నీ
ణ	ణా	ణి	ణీ

వింది రాయించాలి.

(3) ఈ కింది అక్షరాలమధ్య రూపంలోనూ, ఉచ్చారణలోనూ ఉన్న పోలికలు చూపిస్తూ గుర్తించి చదివేట్టు చెయ్యాలి. రాయించాలి

(ఈ పాఠంలో కొత్తగా నేర్చుకొనే అక్షరాలూ, గుణింతమూ ఎర్ర రంగులో ఉన్నాయి.)

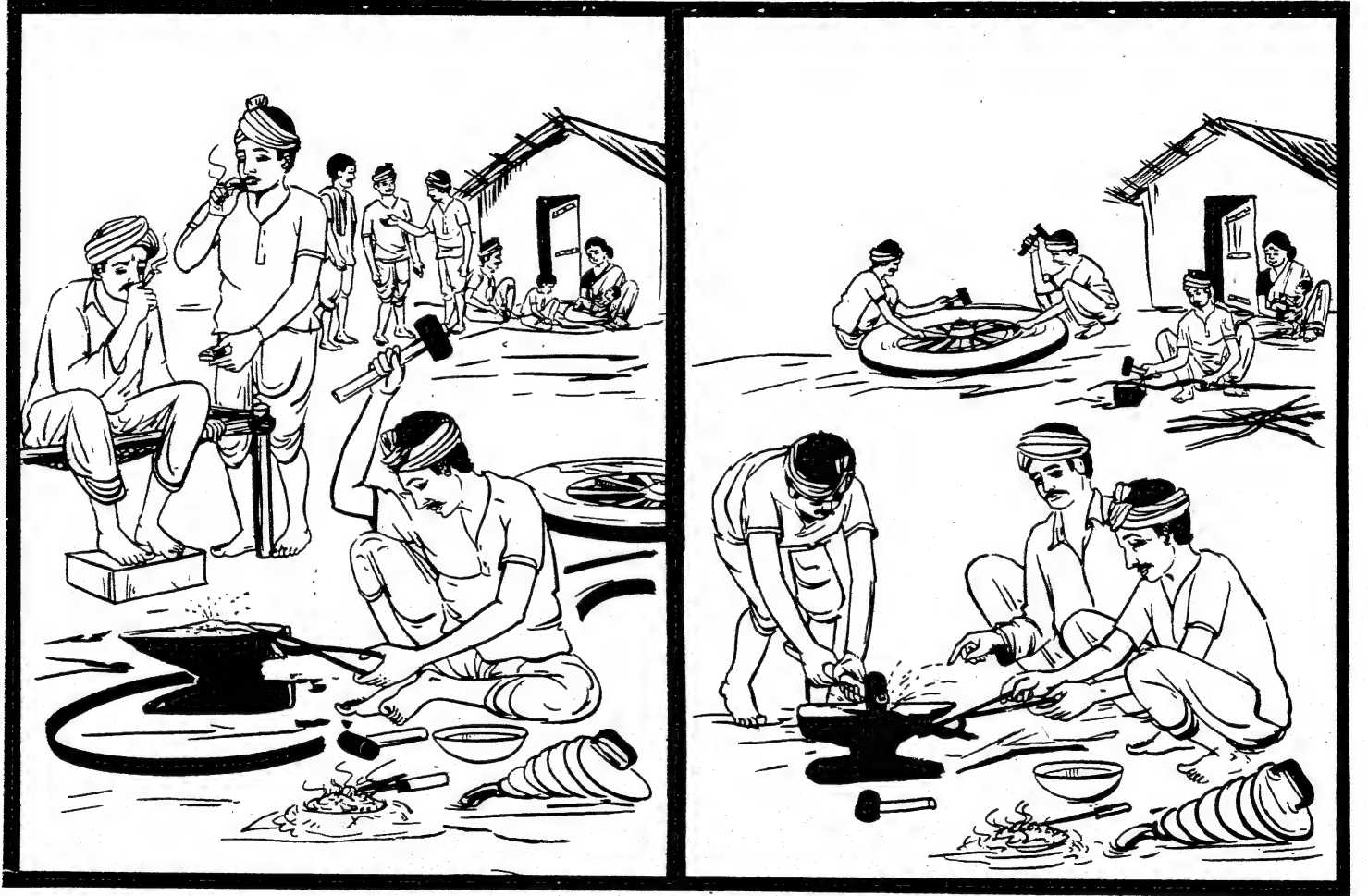
ర	రా	రి	రొ
క	కా	కి	కొ
ద	దా	ది	దొ
చ	చా	చి	చొ
వ	వా	వి	వొ
ట	టా	టి	టొ
ల	లా	లి	లొ
య	యా	యి	యొ
మ	మా	మి	మొ
న	నా	ని	నొ
గ	గా	గి	గొ

(4) ఈ కింది మాటలు పరికించాలి.

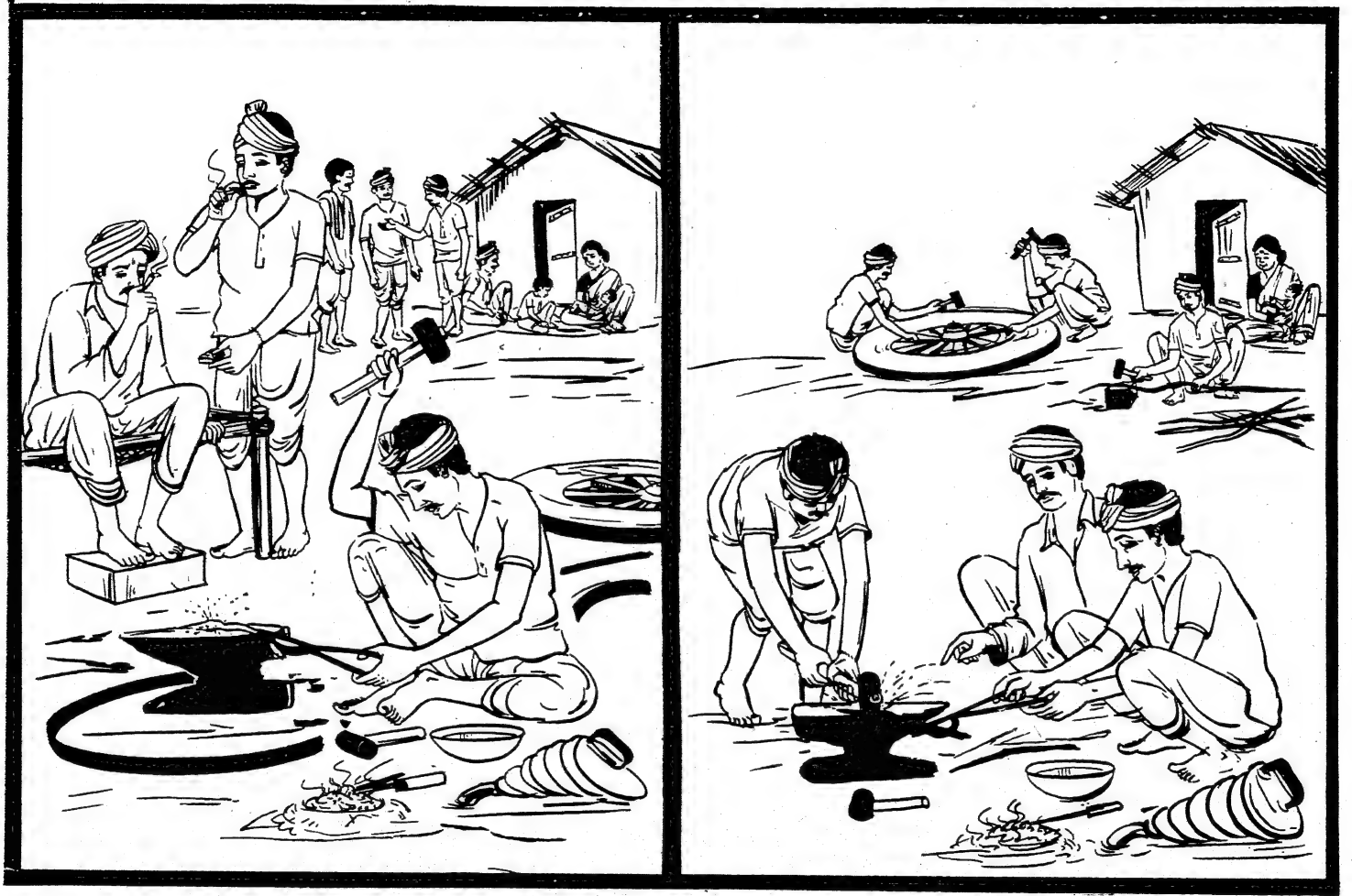
రి	—	రీ	చి	—	చీ	లి	—	లీ
వరి		మరీ	చిలక		చీమ	లాలి		లీల
నారి		లారీ	చివర		చీదర			
			మంచి		చీర	యి	—	యీ
ది	—	దీ				రాయి		—
గది		దీవి	వి	—	వీ			
			విమల		వీరా	మి	—	మీ
క	—	కా				మిరియం		మీద
కలం		కాలం	ట	—	టా	వామి		మీవి
రకం		కారం	మాట		టాటా			
కల		కాయ				ని	—	నీ
			టి	—	టీ	నిలవ		నీరా
కి	—	కీ	కిటికీ		టీకా	నింద		నీలి
వాకిలి		కీలకం						
కాకి		కిటికీ				గి	—	గీ
						గిలక		గీర

(4) ఈ కింది షాబలు పరికించాలి.

రి	—	రీ	చి	—	చీ	లి	—	లీ
వరి		మరీ	చిలక		చీమ	లాలి		లీల
నారి		లారీ	చివర		చీదర			
			మంచి		చీర	యి	—	యీ
ది	—	దీ				రాయి		—
గది		దీవి	వి	—	వీ			
			విమల		వీరా	మి	—	మీ
క	—	కా				మిరియం		మీద
కలం		కాలం	ట	—	టా	వామి		మీవి
రకం		కారం	మాట		టాటా			
కల		కాయ				ని	—	నీ
			టి	—	టీ	నిలవ		నీరా
కి	—	కీ	కిటికీ		టీకా	నింద		నీలి
వాకిలి		కీలకం						
కాకి		కిటికీ				గి	—	గీ
						గిలక		గీర

జనం పెరిగితే తిండి తరుగు తుంది

జనం పెరిగితే తిండి తరుగు తుంది

జనం పెరిగితే తిండి తరుగు తుంది

జ	ప	త	డ	ె	ి	ు
---	---	---	---	---	---	---

(1) ఈ కింది మాటలు చదివింది, చెప్పి రాయించాలి.

నడి

తేది

నది

గింజ

గుంజ

పెరుగు

తిరుగు

దినం

జనం . పెరిగితే తిండి తరుగు తుంది

ప
 త
 త
 డ
 రు
 గు
 తు

జ	ప	త	డ	౧	౨	౩
---	---	---	---	---	---	---

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి, చెప్పి రాయించాలి.

నడి

గుంజ

తేది

పెరుగు

నది

తిరుగు

గింజ

దినం

(2) ఈ కింది అక్షరాల మధ్య తేడాను గుర్తించేట్లు చెయ్యాలి.

వ	ప	న
ద	డ	గ

(3) ఈ కింది మాటలు చదివించాలి, రాయించాలి.

జరీ	కాడి
జయం	గడి
గజం	దడి
పెదవి	వడి
తేట	వాడి
తేలిక	నడి
మతి	నాడి
గతి	మడి
రీతి	మామిడి
నీతి	తాటి

(2) ఈ కింది అక్షరాల మధ్య తేడాను గుర్తించేట్టు చెయ్యాలి.

వ	ప	న
ద	డ	గ

(3) ఈ కింది మాటలు చదివించాలి, రాయించాలి.

జరీ	కాడి
జయం	గడి
గజం	దడి
పెదవి	వడి
తేట	వాడి
తేలిక	నడి
మతి	నాడి
గతి	మడి
రీతి	మామిడి
నీతి	తాటి

(4). ఈ కింది గుణింతంలో కొత్తగా వచ్చిన అక్షరాలు, గుణింతపు గుర్తులు ఎర్రరంగులో ఉన్నాయి. వాటిని సరిగా గుర్తించి పలికేట్టు చెయ్యాలి.

బ బ ర ర ఊ ఊ

భ భ ర ర ఊ ఊ

బి బి రి రి ఊ ఊ

బొ బొ రొ రొ ఊ ఊ

ప్ర ప్ర రు రు ఊ ఊ

ప ప ర న న ఊ ఊ

ఫ ఫ రు రు ఊ ఊ

(4). ఈ కింది గుణింతంలో కొత్తగా వచ్చిన అక్షరాలు, గుణింతపు గుర్తులు ఎర్రరంగులో ఉన్నాయి. వాటిని సరిగా గుర్తించి వలికేట్టు చెయ్యాలి.

జ బ ధ డ ట ఠ డ ధ డ ధ డ ధ

జ బ ధ డ ట ఠ డ ధ డ ధ డ ధ

జ బ ధ డ ట ఠ డ ధ డ ధ డ ధ

జ బ ధ డ ట ఠ డ ధ డ ధ డ ధ

జ బ ధ డ ట ఠ డ ధ డ ధ డ ధ

జ బ ధ డ ట ఠ డ ధ డ ధ డ ధ

జ బ ధ డ ట ఠ డ ధ డ ధ డ ధ

ఘ	మా	మి	మీ	ము	మె	మే
య	యా	యి	యీ	యు	యై	యే
ర	రా	రి	రీ	రు	రె	రే
ల	లా	లి	లీ	లు	లే	లే
వ	వా	వి	వీ	వు	వె	వే

మ	మా	మి	మీ	ము	మే	మో
య	యా	యి	యీ	యు	యే	యో
ర	రా	రి	రీ	రు	రే	రో
ల	లా	లి	లీ	లు	లే	లో
వ	వా	వి	వీ	వు	వే	వో

(5) కొత్త గుణింతంతో వచ్చిన కింది మాటలు చదివించాలి రాయించాలి.

ప	పలకడం	తీ	అరుగు	నులక
పగ	గడగడ	జీతం	చురుకు	నునుపు
పని	—	జీవితం	గాజు	కానుపు
పంది	జాలి	తీగ	చాటు	పులి
పలక	జాము	కుడి	కాటు	పురుడు
పరక	జాజి	కుండ	పాటు	పుంత
పగలు	జాతర	కుంట	వాడుక	ముడి
తల	పాట	చాకు	కడుపు	ముందు
తరం	పార	కుడితి	ముడుపు	పాము
కంత	పాదం	కుంచం	తుంగ	వాము
చింత	తాటకి	కుంపటి	వంతు	జాము
గడప	లి	గురువు	అంతు	వేము
పడగ	జిగురు	గునపం	మెంతులు	ముడత
పడవ	పిరికి	మెరుగు	తుంటరి	మునుపు
పడక	మడి		దుంప	రుచి
పగడం				

(5) కొత్త గుణింతంతో వచ్చిన కింది మాటలు చదివించాలి రాయించాలి.

ప	పలకడం	తీ	అరుగు	నులక
పగ	గడగడ	జీతం	చురుకు	నునుపు
పని	—	జీవితం	గాజు	కానుపు
పంది	జాలి	తీగ	చాటు	పులి
పలక	జాము	కుడి	కాటు	పురుడు
పరక	జాజి	కుండ	పాటు	పుంత
పగలు	జాతర	కుంట	వాడుక	ముడి
తల	పాట	చాకు	కడుపు	ముందు
తరం	పార	కుడితి	ముడుపు	పాము
కంత	పాదం	కుంచం	తుంగ	వాము
చింత	తాటకీ	కుంపటి	వంతు	జాము
గడప	లి	గురువు	అంతు	వేము
పడగ	జిగురు	గునపం	మెంతులు	ముడత
పడవ	పిరికి	మెరుగు	తుంటరి	మునుపు
పడక	మడి		దుంప	రుచి
పగడం				

మీరు
 తీరు
 చారు
 వీరు
 వెలుగు
 తెలుగు
 దేవుడు
 పావురం
 మరువం

—
 కెంపు
 లంకె
 గెల
 గెలుపు
 చెడు
 చెవి
 జెలగ
 బెంకాయ
 నెల
 పెంట
 మెడ
 మెంతి
 గారె
 వెలితి

ధ
 ధక్
 చ్చట
 చ్చత
 చ్చద
 చ్చప
 ధగ
 త్తా
 చ్చల
 చ్చట
 చ్చక
 చ్చత
 ల్త
 చ్చడి
 చ్చప

మీరు
 తీరు
 చారు
 వీరు
 వెలుగు
 తెలుగు
 దేవుడు
 పావురం
 మరువం

—
 కెంపు
 లంకె
 గెల
 గెలుపు
 చెడు
 చెవి
 జెలగ
 టెంకాయ
 నెల
 పెంట
 మెడ
 మెంతి
 గారె
 వెలితి

ధీ
 ధీక
 చీట
 చీత
 చీద
 చీప
 డీగ
 తీడా
 నీల
 పీట
 మీక
 మీత
 లీత
 వీడి
 వీప

(5) ఈ కింది పాక్యాలను చదివించి రాయించాలి.

మనీం ముందుకు రావాలి.

ముందు దారి మనదారి.

మనమందరం కలవాలి.

నాకు నీరు అందాలి.

కరువును తరవాలి.

లేవండి లేవండి చదువుదాం.

నడవండి నడవండి ముందుకే నడవండి.

నీ అడుగు జాతికి ముందడుగు.

మనం తెలుగే చదవాలి.

మనం తెలుగే రాయాలి.

మననాడు తెలుగునాడు.

(5) ఈ కింది పాక్యాలును చదివించి రాయించాలి.

మనీం ముందుకు రావాలి.

ముందు దారి మనదారి.

మనమందరం కలవాలి.

నాకు నీరు అందాలి.

కరువును తరవాలి.

లేవండి లేవండి చదువుదాం.

నడవండి నడవండి ముందుకే నడవండి.

నీ అడుగు జాతీకి ముందడుగు.

మనం తెలుగే చదవాలి.

మనం తెలుగే రాయాలి.

మననాడు తెలుగునాడు.

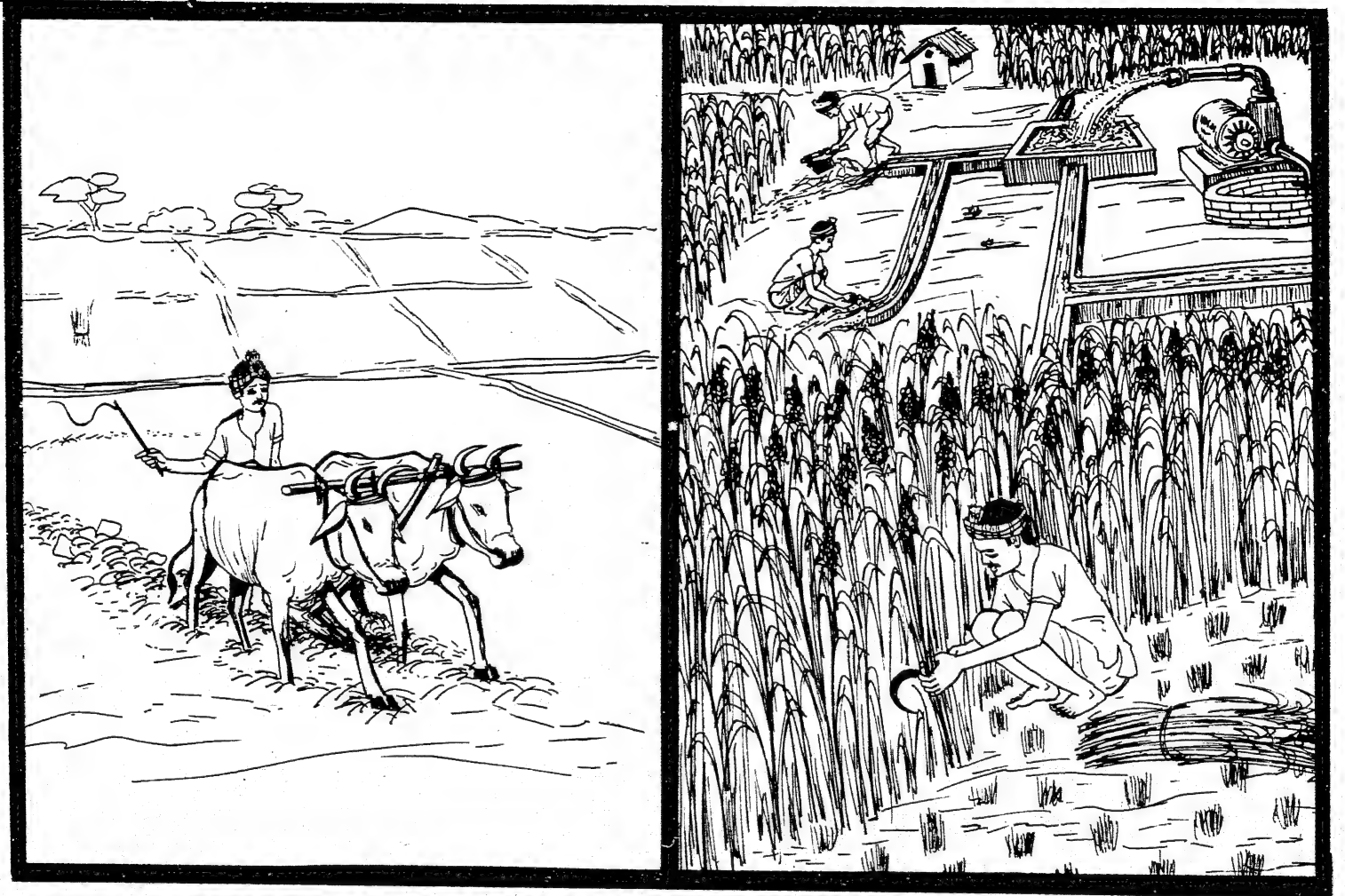

అండ ఉంటే కొండ దాటగలం

అండ ఉంటే కొండ దాటగలం

నేర్పేవారికి సూచనలు

హల్లుతో కలిసిన ఒకారం (𑀧𑀸) మూడు రకాలుగా వస్తుంటుంది.

(1) మామూలుగా 𑀧𑀸 ను తోనేసి వచ్చే 𑀧𑀸 అనే గుర్తు ఒకరకం.

(2) 'య, మ' హల్లులతో 𑀧𑀸 బదులు 𑀧𑀹 వచ్చి, కొమ్ముకు ౦ చేరుతుంది, 𑀧𑀹, ఉదా:- మొ, యొ

(3) స, ష, ష అనే హల్లుల్లో 𑀧𑀸 పోయి కుడి అంచు పొడుగై 𑀧𑀺 వస్తుంది, (స-సొ, ష-షొ, ష-షొ): ఈ పాఠంలో స, ష లు రాలేదు కాబట్టి ష-షొ లను గురించి మాత్రమే చెప్పాలి.

నేర్పేవారికి సూచనలు

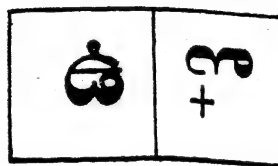
హల్లుతో కలిసిన ఒకారం (𑌕) మూడు రకాలుగా వస్తుంటుంది.

(1) మామూలుగా 𑌕 ను తోనేసి వచ్చే 𑌕 అనే గుర్తు ఒకరకం.

(2) 'య, మ' హల్లులతో 𑌕 బదులు 𑌕 వచ్చి, కామ్ముకు 𑌕 చేరుతుంది, 𑌕, ఉదా:- మొ, యొ

(3) స, ష, ష అనే హల్లుల్లో 𑌕 పోయి కుడి అంచు పొడుగై 𑌕 వస్తుంది, (స-సొ, ష-షొ, ష-షొ). ఈ పాఠంలో స, ష లు రాలేదు కాబట్టి ష-షొ లను గురించి మాత్రమే చెప్పాలి.

అండ ఉంటే కొండ పాటగలం

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

అల

గడ

ఉండ

కొంగ

గండం

పాటడం

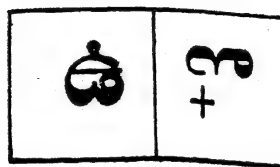
అంటడం

పాగటం

గడగడ

అండ ఉంటే కొండ దాటగలం

కొ

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

అల

గడ

ఉండ

కొంగ

గండం

దాటడం

అంటడం

దాగటం

గడగడ

(2) ఈ కింది అక్షరాల జంటల్లో ఉన్న పోలికల్ని తేడాలను చూపిస్తూ చదివించాలి.

✓ +	గో +	✓ +	గో +	✓ +	గో +
క	క్ర	ట	టో	ప	పో
గ	గో	డ	డో	మ	మో
చ	చో	త	తో	య	యో
జ	జో	ద	దో	ర	రో
		ఝ	ఝో	ల	లో

(2) ఈ కింది అక్షరాల జంటల్లో ఉన్న పోలికల్ని తేడాలను చూపిస్తూ చదివించాలి.

✓	కా	✓	కా	✓	కా
క	కా	ట	టా	ప	పా
గ	గా	డ	డా	మ	మా
చ	చా	త	తా	య	యా
జ	జా	ద	దా	ర	రా
		శ	శా	ల	లా

(3) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

కొరత

కొలత

మొన

మొల

మొదలు

మొలక

చొంగ

రొంపి

పొగ

పొర

పొలం

పొగరు

తొడతొడ

తొంగటం

తొడ

తొండ

తొందర

దొంగ

దొండ

గొంగడి

గొడుగు

గొంతు

జొరపడు

పొరపాటు

పొడవు

పొడుగు

దొంక

(3) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

కొరత

పొర

దొండ

కొలత

పొలం

గొంగడి

మొన

పొగరు

గొడుగు

మొల

తొడతొడ

గొంతు

మొదలు

తొంగటం

జొరపడు

మొలక

తొడ

పొరపాటు

చొంగ

తొండ

పొడవు

రొంపి

తొందర

పొడుగు

పొగ

దొంగ

డొంక

(4) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి, రాయించాలి.

తెలుగువారికి ఉగాది మొదటి పండుగ.

నేటి మొలక రేపటి పంట.

మంచి పనికి మించింది లేదు.

చౌ రవ గలవాడు గెలవగలడు.

జడుపు వదిలి జగం గెలుపు.

(4) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి, రాయించాలి.

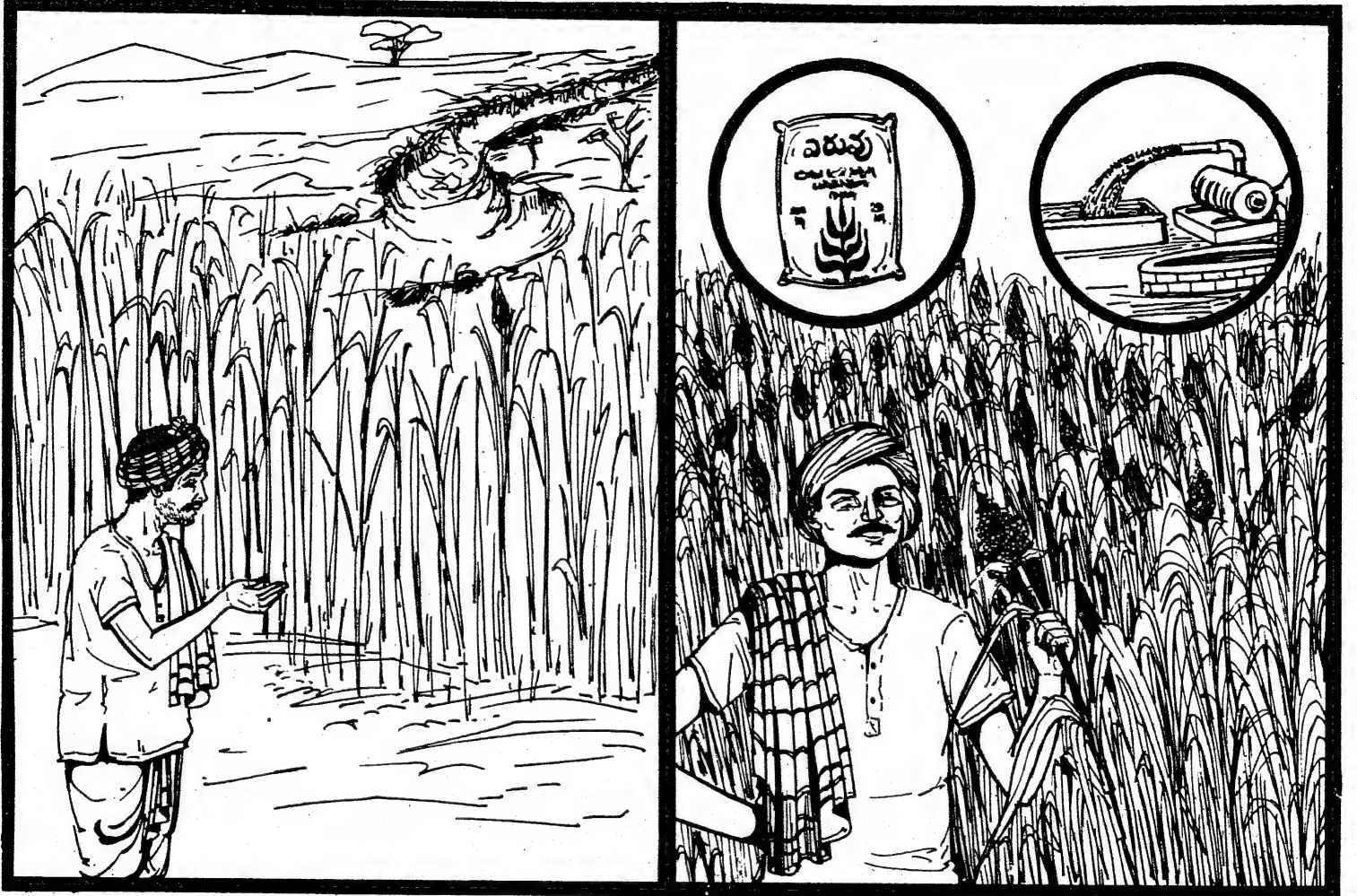
తెలుగువారికి ఉగాది మొదటి పండగ.

నేటి మొలక రేపటి పంట.

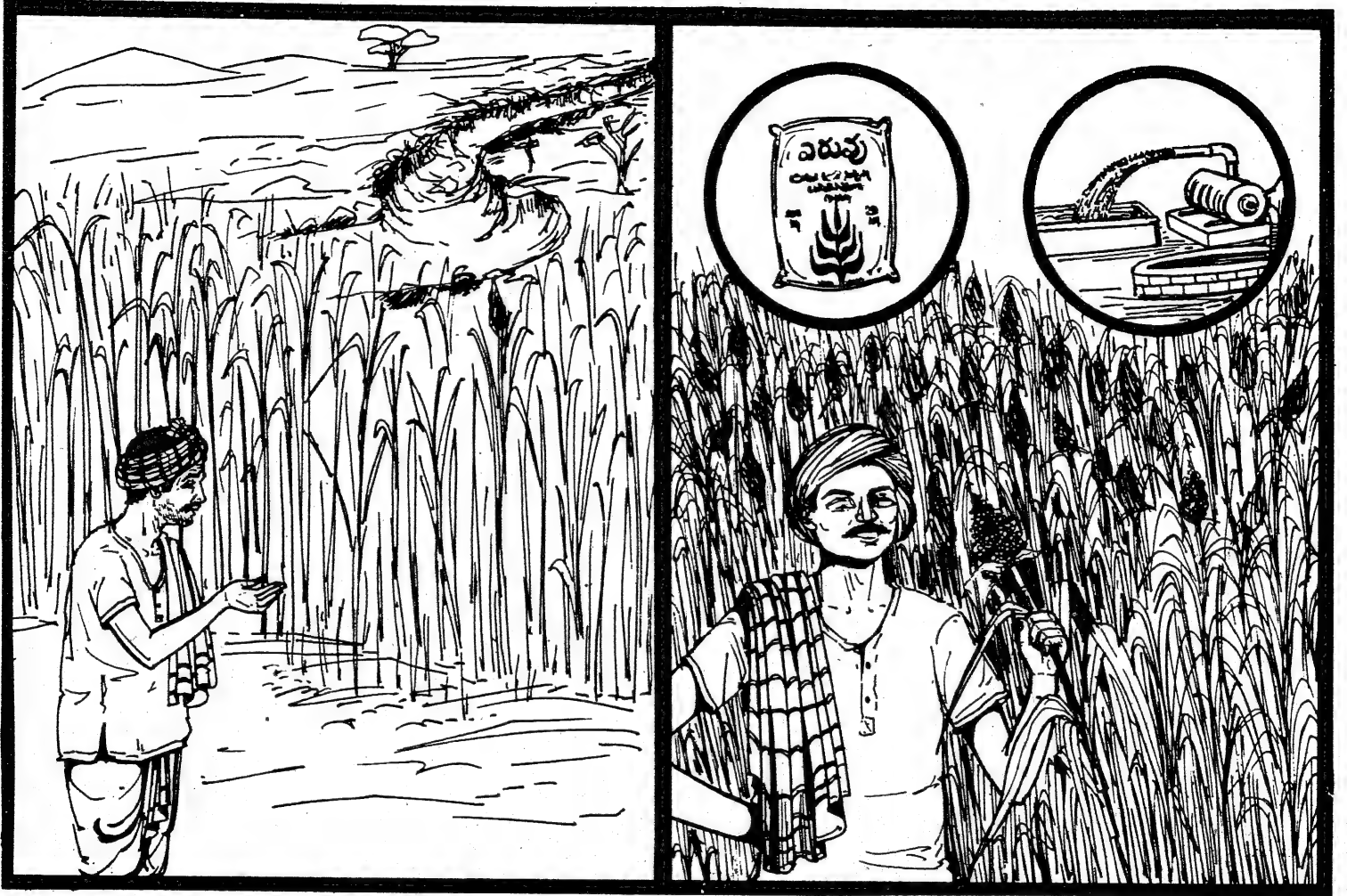
మంచి పనికి మించింది లేదు.

చౌ రవ గలవాడు గెలవగలడు.

జడువు వదిలి జగం గెలుపు.

ఎరువు తేని చేను నీళ్లుతేని ఏరు

ఎరువు తేని చేను నిక్లుతేని ఏరు

నేర్పేవారికి సూచన

జానపదుల్లో చాలమందికి శ/ళ సృష్టంగా పలకడం కష్టం. దాని ఉచ్చారణను గురించి నేర్పేవారు అట్టే పట్టించుకోకపోవడం మంచిది.

కొందరు “ళ” అనీ, మరికొందరు “ళ్ల” అనీ రాస్తారు. ఉచ్చారణ రెండింటికీ ఒకటే. “౪” ఒత్తు మరెక్కడా రాదు కాబట్టి “ల్ల” ఒత్తు నేర్పటం మంచిది.

నేర్పేవారికి సూచన

జానపదుల్లో చాలమందికి శ/శ్చ స్పష్టంగా పలకడం కష్టం. దాని ఉచ్చారణను గురించి నేర్పేవారు అట్టే పట్టించుకోకపోవడం మంచిది.

కొందరు “శ్చ” అనీ, మరికొందరు “శ్ల” అనీ రాస్తారు. ఉచ్చారణ రెండింటికీ ఒక బే. “స్” ఒత్తు మరెక్కడా రాదు కాబట్టి “స్” ఒత్తు నేర్పటం మంచిది.

ఎరువు లేని చేను నీళ్లులేని ఏరు

ఎ	ఏ	శ	+
---	---	---	---

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

ఎరువు

లేను

లేవు

లేరు

చేరు

లేళ్లు

ఏళ్లు

తోళ్లు

పళ్లు

ఎంత

ఎండ

ఎకరం

ఎడమ

ఎదురు

ఎరుపు

ఎనిమిది

ఏడు

ఏకు

ఏనుగు

ఏతం

ఎరువు లేని చేను నిళ్లులేని ఏరు

ఎ	ఏ	శ	+
---	---	---	---

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

ఎరువు

లేను

లేవు

లేరు

చేరు

లేళ్లు

ఏళ్లు

కోళ్లు

పళ్లు

ఎంత

ఎండ

ఎకరం

ఎడమ

ఎదురు

ఎరుపు

ఎనిమిది

ఏడు

ఏకు

ఏనుగు

ఏతం

(2) ఈ కింది గుణింతంలో ప్రతి అక్షరాన్నీ వీలైనంత స్పష్టంగా పలికించాలి.

అ	ఇ	ఉ	ఊ	ఋ	ౠ	ఌ
అ	ఇ	ఉ	ఊ	ఋ	ౠ	ఌ

(3) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

అ — అ	ఇ — ఇ	ఉ — ఉ
క — క	గొంగళి — పెళ్లి	తళుకు — కళ్ళు
ఛా — ఛా	ఠి — ఠి	తె — తె
కళాయి — పెళ్ళాం	పాళీ — వుళ్ళీ	కతె — గొళ్ళేలు
		గొళ్ళెం — పళ్ళేలు

(2) ఈ కింది గుణింతలొ ప్రతి అక్షరాన్ని వీలైనంత స్పష్టంగా పఠింపాలి.

అ	ఇ	ఈ	ఊ	ఋ	ౠ	ఌ
అ	ఇ	ఈ	ఊ	ఋ	ౠ	ఌ

(3) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

అ — అ	ఇ — ఇ	ఋ — ఋ
కళ — కళం	గొంగళి — పెళ్లి	తళుకు — కళ్ళు
భా — భా	భి — భి	అ — అ
కళాయి — పెళ్ళాం	పాళి — మళ్ళి	అ — అ
		అ — అ
		గొళ్ళం — పళ్ళెలు

(4) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి రాయించాలి.

ఎంతపనికి అంత విలువ.

ఏతంపాటకు ఎదురులేదు.

ఏడాదికి ఏడాదికి మనం ఎదగాలి.

పెరగటం అం లే ఏళ్ళు రావటం కాదు.

అందరికీ చేతినిండా పని ఉండాలి.

అందరికీ కడుపు నిండా తిండి ఉండాలి.

(4) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి రాయించాలి.

ఎంతవనికి అంత విలువ.

ఏతంపాటకు ఎదురులేదు.

ఏడాదికి ఏడాదికి మనం ఎదగాలి.

పెరగటం అం బే ఏళ్ళు రావటం కాదు.

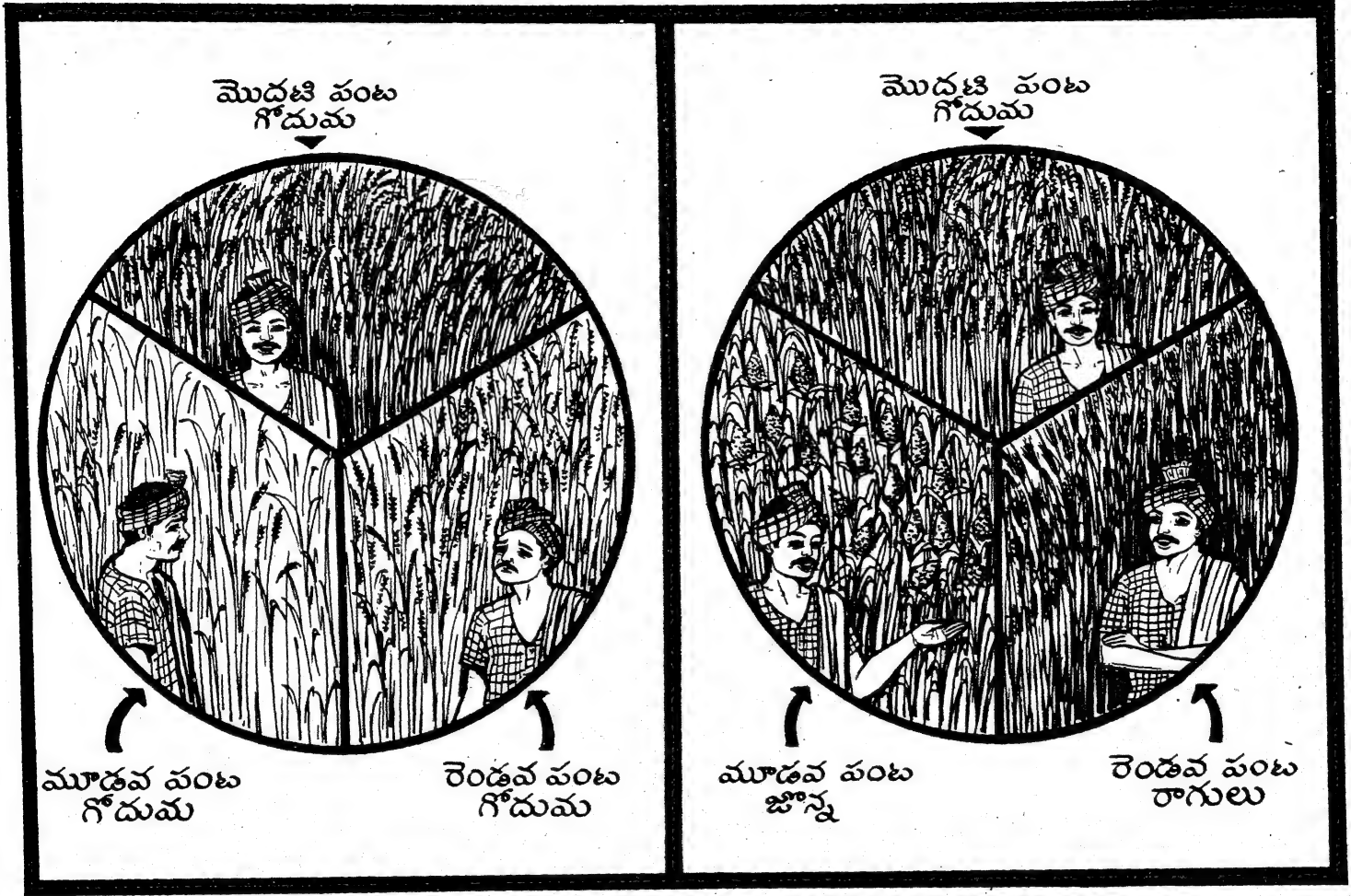
అందరికీ చేతినిండా పని ఉండాలి.

అందరికీ కడుపు నిండా తిండి ఉండాలి.

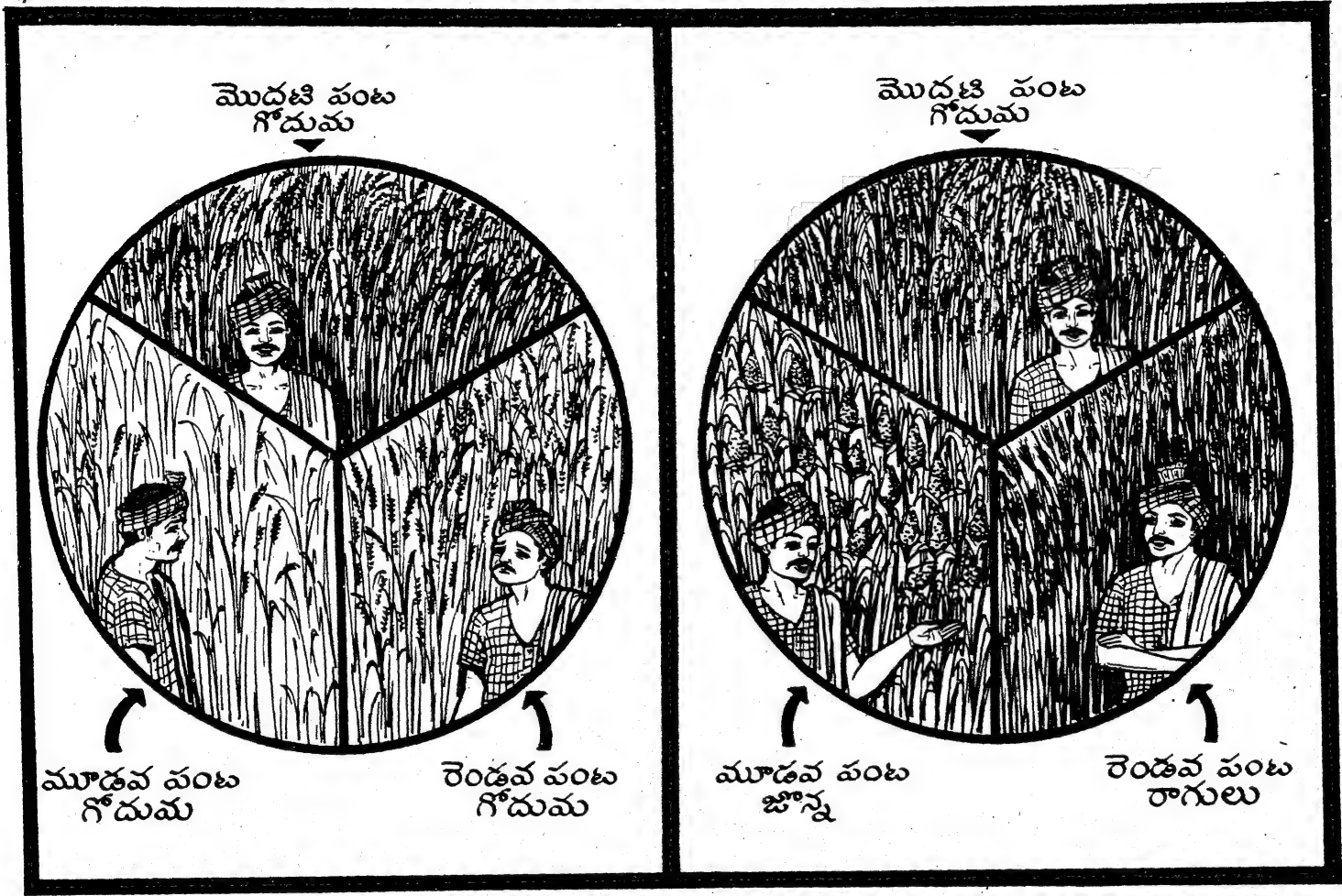

వేసినపంట వెయ్యకు ఆపొలం పాడు చెయ్యకు

వేసినపంట వెయ్యకు ఆపొలం పాడు చెయ్యకు

వే నపంట వెయ కు పొలం పాడు చెయ్యకు

న
అ

య
వి

ఆ	స	+	వి
---	---	---	----

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

ఆట

ఆకు

ఆపటం

పసి

పంచె

పండు

వేలం

వేట

వేపాకు

వెయ్యటం

చెయ్యటం

కులం

వే నపంట వెయ్య కు పొలం పాడు చెయ్యకు

న
ప

య
క

ఆ	న	+	వి
---	---	---	----

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

ఆట

పంచె

వేపాకు

ఆకు

పండు

వెయ్యటం

ఆపటం

వేలం

చెయ్యటం

పసి

వేట

కులం

(2) ఈ కింది మాటలు చెప్పి రాయించాలి.

ఆకలి	ఆదివారం	రొయ్య
ఆచారం	ఆముదం	కొయ్య
ఆమె	ఆగటం	కొయ్యటం
ఆరు	కసి	దయ్యం
ఆవాలు	సిగ	వియ్యం
ఆవు	ముసిముసి	కయ్యం

(3) ఈ కింది గుణింతంలో ప్రతి అక్షరాన్నీ గుర్తించేట్లు చేసి పలికించాలి.

స సా సి సీ సు సె నే నౌ

(2) ఈ కింది మాటలు చెప్పి రాయించాలి.

ఆకలి	ఆదివారం	రొయ్య
ఆచారం	ఆముదం	కొయ్య
ఆమె	ఆగటం	కొయ్యటం
ఆరు	కసి	దయ్యం
ఆవాలు	సిగ	వియ్యం
అవు	ముసిముసి	కయ్యం

(3) ఈ కింది గుణింతంలో ప్రతి అక్షరాన్నీ గుర్తించేట్లు చేసి పలికించాలి.

న సా సి సీ సు సె సే సౌ

(4) పై గుణింతం వచ్చిన తరువాత ఈ కింది మాటలు చదివించాలి.

✓ +	॥ +	ॐ +	॥ +
సంగతి	సాగు	సీత	సెలవు
సంచి	సాకు	సీమ	
సంచారం	సాంతం	సీసా	॥ +
సంత	సాదా	సీమంతం	కాసేపు
సంతు	సాన		॥ +
సందు	సారె	✓ +	సౌంతం
సందడి	సాలె	కుసుమ	సౌగసు
మీసం		సుతారం	సౌన
వస	ॐ +	పసుపు	
గుసగుస	సిరా	పులుసు	
	సిరి	సులువు	

(4) పై గుణింతం వచ్చిన తరువాత ఈ కింది మాటలు చదివించాలి.

✓
+

సంగతి

సంచి

సంచారం

సంత

సంతు

సందు

సందడి

మీసం

వస

గుసగుస

—
+

సాగు

సాకు

సాంతం

సాదా

సాన

సారె

సాలె

లి
+

సిరా

సిరి

త్రి
+

సీత

సీమ

సీసా

సీమంతం

✓
+

కుసుమ

సుతారం

పసుపు

పులుసు

సులువు

—
+

నెలవు

క్రి
+

కానేపు

క్రి
+

సొంతం

సొగసు

సొన

(5) ఈ కింది మాటల్లో గుణింతంతో వచ్చే 'య' ఒత్తు (+ య) ను సరిగా పలికించాలి.

య్య	య్యా	య్యి	య్యే
య్య :		కయ్యం	
య్యా :		ఉయ్యాల	
య్యి :		గొయ్యి	
య్యే :		అయ్యేపని	

(6) వేరే హల్లులతో కలిపి వచ్చే 'య' వత్తు (+ య) ఈ కింది మాటల్లో కనిపిస్తుంది. ప్రతి అక్షరాన్ని గుర్తించి సరిగా పలికేట్లు చెయ్యాలి.

క్య :	వాక్యం	ద్య :	పద్యం
జ్య :	రాజ్యం	న్య :	మాన్యం
ట్య :	నాట్యం		న్యాయం
డ్య :	జాడ్యం	మ్య :	మ్యావు
త్య :	సత్యం	ర్య :	కార్యం
		వ్య :	సవ్యం

(5) ఈ కింది మాటల్లో గుణింతంతో వచ్చే 'య' ఒత్తు (+ య) ను సరిగా పలికించాలి.

య్య	య్యా	య్యి	య్యే
య్య :		కయ్యం	
య్యా :		ఉయ్యాల	
య్యి :		గొయ్యి	
య్యే :		అయ్యేపని	

(6) వేరే హల్లులతో కలిపి వచ్చే 'య' వత్తు (+ య) ఈ కింది మాటల్లో కనిపిస్తుంది. ప్రతి అక్షరాన్నీ గుర్తించి సరిగా పలికేట్లు చెయ్యాలి.

క్య :	వాక్యం	ద్య :	పద్యం
జ్య :	రాజ్యం	న్య :	మాన్యం
ట్య :	నాట్యం		న్యాయం
డ్య :	జాడ్యం	మ్య :	మ్యావు
త్య :	సత్యం	ర్య :	కార్యం
		వ్య :	సవ్యం

(7) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి, రాయించాలి.

పనికి సాయం కావాలి.

పేదకు న్యాయం జరగాలి.

నేటి కలలు రేపు సత్యం కావాలి.

మన రాజ్యం జనరాజ్యం.

జనం తలచుకుంటే కాని కార్యం లేదు.

(7) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి, రాయించాలి.

పనికి సాయం కావాలి.

పేదకు న్యాయం జరగాలి.

నేటి కలలు రేపు సత్యం కావాలి.

మన రాజ్యం జనరాజ్యం.

జనం తలచుకుంటే కాని కార్యం లేదు.

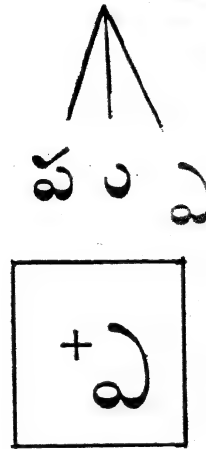

తలకు మించిన అప్పు తనకే ముప్పు

తలకు మించిన అప్పు తనకే ముప్పు

తలకు మించిన అప్పు తనకే ముప్పు

(1) ఒత్తు 'ప' ను గుర్తించిన తరవాత కిందిమాటలు చదివించి రాయించాలి.

అప్పు

తల

లత

ముంత

కుతకుత

మిలమిల

తలకు మించిన అప్పు తనకే ముప్పు

ప ర వ

+వ

(1) ఒత్తు 'ప' ను గుర్తించిన తరవాత కిందిమాటలు చదివించి రాయించాలి.

తప్పు

తల

లత

ముంత

కుతకుత

మిలమిల

(2) 'ప' ఒత్తు కింది విధంగా గుణింతాలతో కలిసివస్తుంది.

ప్ప ప్పా ప్పి ప్పీ ప్పు ప్పు పె ప్పే ప్పొ

(3) ఈ కింది మాటలు చదివించాలి.

గొప్ప

పప్ప

తిప్పలు

చెప్ప

మెప్ప

ముప్పావు

డప్ప

చొప్పన

దప్పిక

ముప్ప

చిప్ప

కప్పీలు

కప్ప

తెప్ప

ఉప్పెన

కొప్ప

చొప్ప

ముప్పేట

(4) వేరే హల్లులతో కూడా 'ప' ఒత్తు రావచ్చు

వార్పు, తీర్పు

కొన్ను

అల్పుం

(2) 'ప' ఒత్తు కింది విధంగా గుణింతాలతో కలిసివస్తుంది.

ప్ప ప్పా ప్పి ప్పీ ప్పు ప్పు ప్పు ప్పు ప్పు ప్పు

(3) ఈ కింది మాటలు చదివించాలి.

గొప్ప

పప్ప

తిప్పలు

చెప్ప

మెప్ప

ముప్పావు

డప్ప

చొప్పన

దప్పిక

ముప్ప

చిప్ప

కప్పీలు

కప్ప

తెప్ప

ఉప్పెన

కొప్ప

చొప్ప

ముప్పేట

(4) వేరే హల్లులతో కూడా 'ప' ఒత్తు రావచ్చు

వార్పు, తీర్పు

కాన్పు

అల్పు

(5) 'ప' ఒత్తు లాగానే వచ్చే మరికొన్ని హల్లుల ఒత్తులు ఇక్కడే నేర్పాలి. ఇవి గుణింతంలో పై విధంగా కలిసివస్తాయని నేర్పాలి.

ఈ కింది ఒత్తక్షరాలు. వాటికి ఉదాహరణగా ఇచ్చిన మాటలు చదివించాలి :

గ — గ్

పగ — పగ్గం

చ — చ్చ

రుచి — పచ్చి

జ — జ్జ

గజం — గజ్జి

ట — ట్ట

పటం — పట్టు

డ — డ్డ

గడి — గడ్డి

ద — ద్ద

గద — గద్ద

న — న్న

నస — నెన్న

(7) ఈ కింది వాక్యాలు చదివించాలి :

ముందు దప్పికి నీళ్ళు నొప్పికి మందు కావాలి.

కానివాళ్ళదగ్గర గొప్పలు చెప్పరాదు.

చెప్పుడు మాటలు చేటు.

అప్పుచేసి పప్పు తినకు.

(5) 'ప' ఒత్తు లాగానే వచ్చే మరికొన్ని హల్లుల ఒత్తులు ఇక్కడే నేర్పాలి. ఇవి గుణింతంలో పై విధంగా కలిసివస్తాయని నేర్పాలి.

ఈ కింది ఒత్తక్షరాలు. వాటికి ఉదాహరణగా ఇచ్చిన మాటలు చదివించాలి :

గ — గ

పగ — పగ్గం

చ — చ్చ

రుచి — రుచ్చి

జ — జ్జ

గజం — గజ్జి

ట — ట్ట

పటం — పట్టు

డ — డ్డ

గడి — గడ్డి

ద — ద్ద

గద — గద్ద

స — స్స

నస — నెస్స

(7) ఈ కింది వాక్యాలు చదివించాలి :

ముందు దప్పికి నీళ్ళు నొప్పికి మందు కావాలి.

కానివాళ్ళదగ్గర గొప్పలు చెప్పరాదు.

చెప్పుడు మాటలు చేటు.

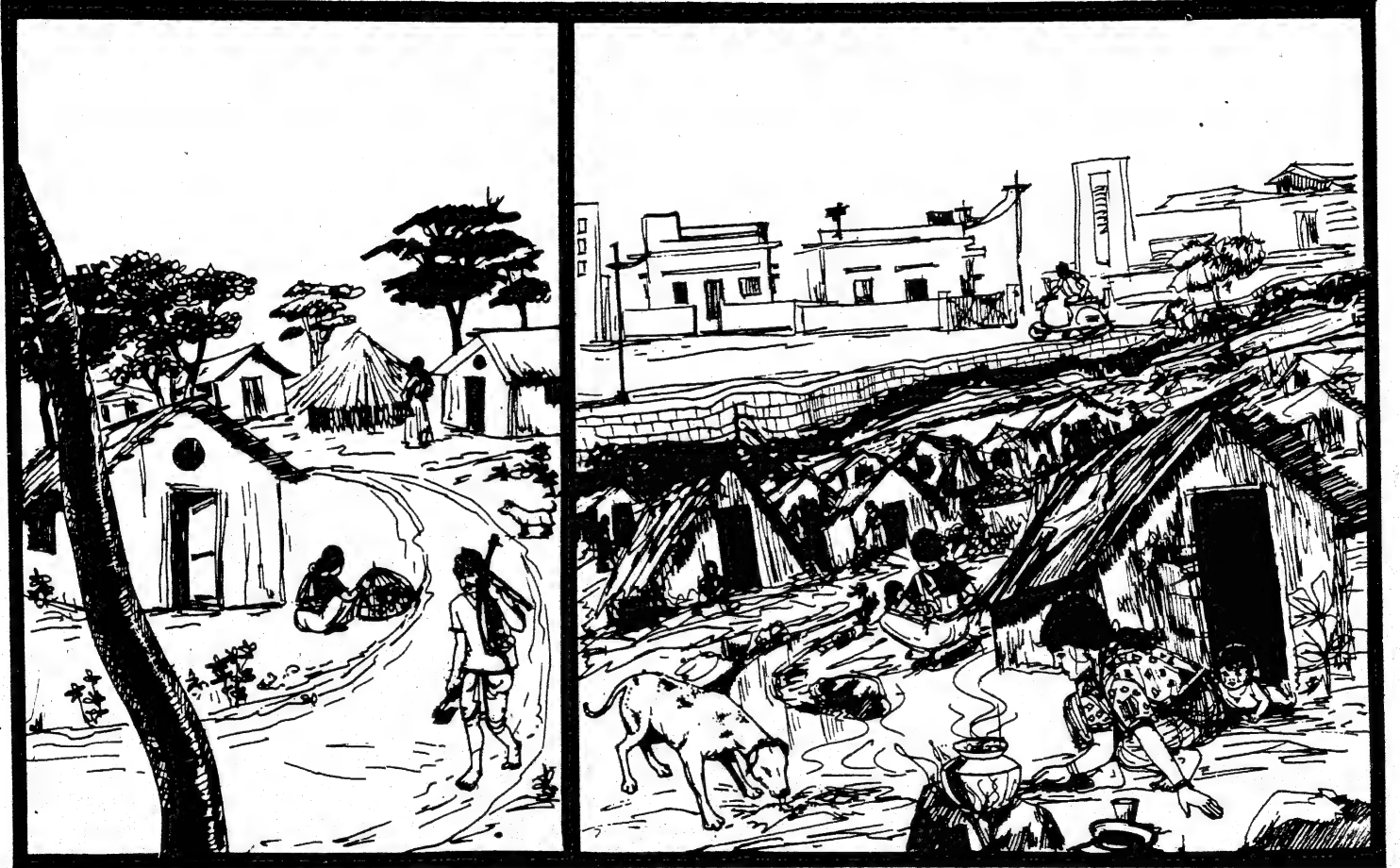
అప్పుచేసి పప్పు తినకు.

(6) ఈ కింది మాటలను చదివించి రాయించాలి.

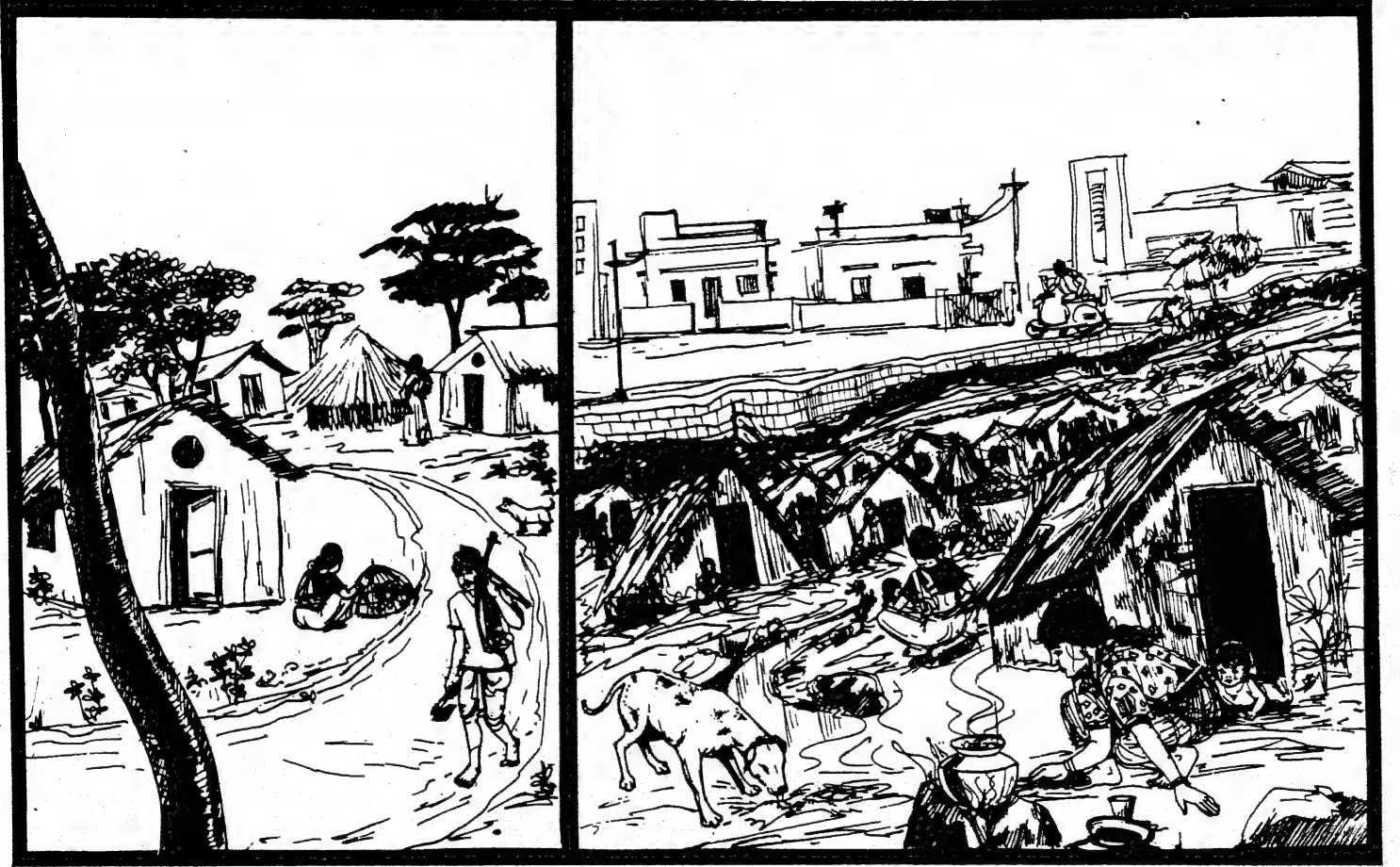
గ	మగ్గం	చ్చ	కచ్చ		పుచ్చ	ద్ద	అద్దం
	మొగ్గ		పచ్చ		మచ్చ	ద్ది	మద్ది
	లగ్గం		మచ్చ		రొచ్చ	ద్దు	ముద్దు
గి	అగ్గి		రచ్చ	ర్చి	మార్చి	ద్దె	మిద్దె
గు	సిగ్గు		అచ్చ	జ్జ	సజ్జ		
	ముగ్గు	చ్చి	పిచ్చి	జ్జి	మజ్జిగ		
	రగ్గు		పచ్చి	జ్జు	గుజ్జు		
	ఉగ్గు		పచ్చిక	జ్జులు	గజ్జెలు		
గ్గో	గగ్గోలు	చ్చు	గచ్చు	జ్జో	దర్జీ		

(6) ఈ కింది మాటలను చదివించి రాయించాలి.

గ	మగ్గం	చ్చ	కచ్చ		పుచ్చ	ద్ద	అద్దం
	మొగ్గ		పచ్చ		మచ్చ	ద్ది	మద్ది
	లగ్గం		మచ్చ		రొచ్చ	ద్దు	ముద్దు
గి	అగ్గి		రచ్చ	ర్చి	మార్చి	ద్దె	మిద్దె
గు	సిగ్గు		అచ్చ	జ్జ	సజ్జ		
	ముగ్గు	చ్చి	పిచ్చి	జ్జి	మజ్జిగ		
	రగ్గు		పచ్చి	జ్జు	గుజ్జు		
	ఉగ్గు		పచ్చిక	జ్జులు	గజ్జెలు		
గ్గో	గగ్గోలు	చ్చు	గచ్చు	జ్జరొ	దర్జి		

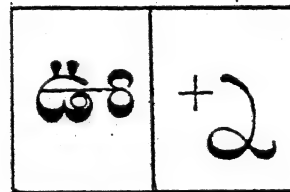
ఉన్నది ఉంది కన్నతల్లి

ఉన్న ఊరు కన్న తల్లి

ఉన్నడిరు కన్నతల్లి

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

ఉల్లి

డిక

డిత

డిచ

డిట

డిపు

డిడ

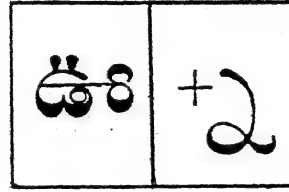
అన్నం

కన్నం

పిల్లి

మల్లి

ఉన్నడారు కన్నతల్లి

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

ఉల్లి

డారిక

డారిత

డారిచ

డారిట

డారిపు

డారిడ

అన్నం

కన్నం

పిల్లి

మల్లి

(2) ఈ కింది ఒత్తులు చదివించి రాయించాలి.

న్న

అన్న

అన్ని

పన్నీరు

పన్ను

చిన్నెలు

గన్నేరు

ల

చల

చిలి

జల్లు

పల

జలెడ

పలేరు

వ్వి

అవ్వి

కవ్వం

పువ్వు

జువ్వి

గవ్వి

నవ్వు

(2) ఈ కింది ఒత్తులు చదివించి రాయించాలి.

న్న
అన్న
అన్ని
పన్నీరు
పన్ను
చిన్నెలు
గన్నేరు

ల
చల్ల
చిల్లి
జల్లు
పల్లె
జల్లెడ
పల్లెరు

వ్వు
అవ్వు
కవ్వం
పువ్వు
జువ్వి
గవ్వు
నవ్వు

(3) ఈ కింది ఒత్తులు వేరే అక్షరాలతో కూడా వస్తాయి. వాటిని చదివించి రాయించాలి.

+	+	+	+
పట్నం	ఆంగ్లం	కుట్టు	గర్వం
కట్నం	పేర్లు	అట్లు	సర్వం
మర్నాడు	కార్లు	గుడ్లు	జ్వరం
	చెట్లు	వడ్లు	త్వరగా

(4) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి రాయించాలి.

కట్నాలు కొనుకలు మానటం మంచిది.

మన పల్లెలు పచ్చగా ఉండాలి.

ఆకలి అందరికీ ఉంటుంది.

అన్నం కొందరికే ఎందుకు ఉంటుంది ?

(3) ఈ కింది ఒత్తులు వేరే అక్షరాలతో కూడా వస్తాయి. వాటిని చదివించి రాయించాలి.

ప	ఆ	కు	గ
పట్నం	ఆంగ్లం	కుట్టు	గర్వం
కట్నం	పేర్లు	అట్లు	సర్వం
మర్నాడు	కార్లు	గుడ్లు	జ్వరం
	చెట్లు	వడ్లు	త్వరగా

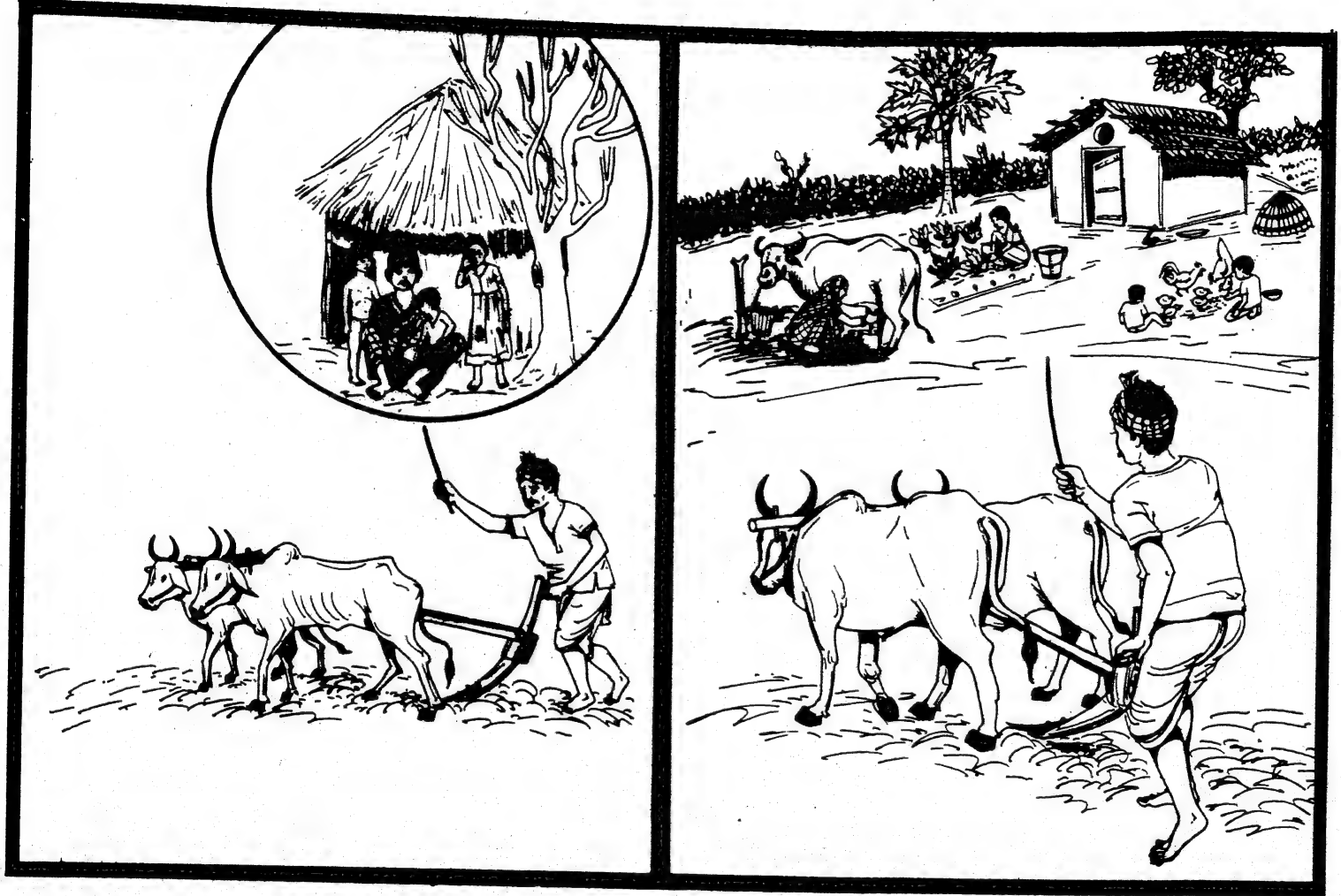
(4) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి రాయించాలి.

కట్నాలు కానుకలు మానటం మంచిది.

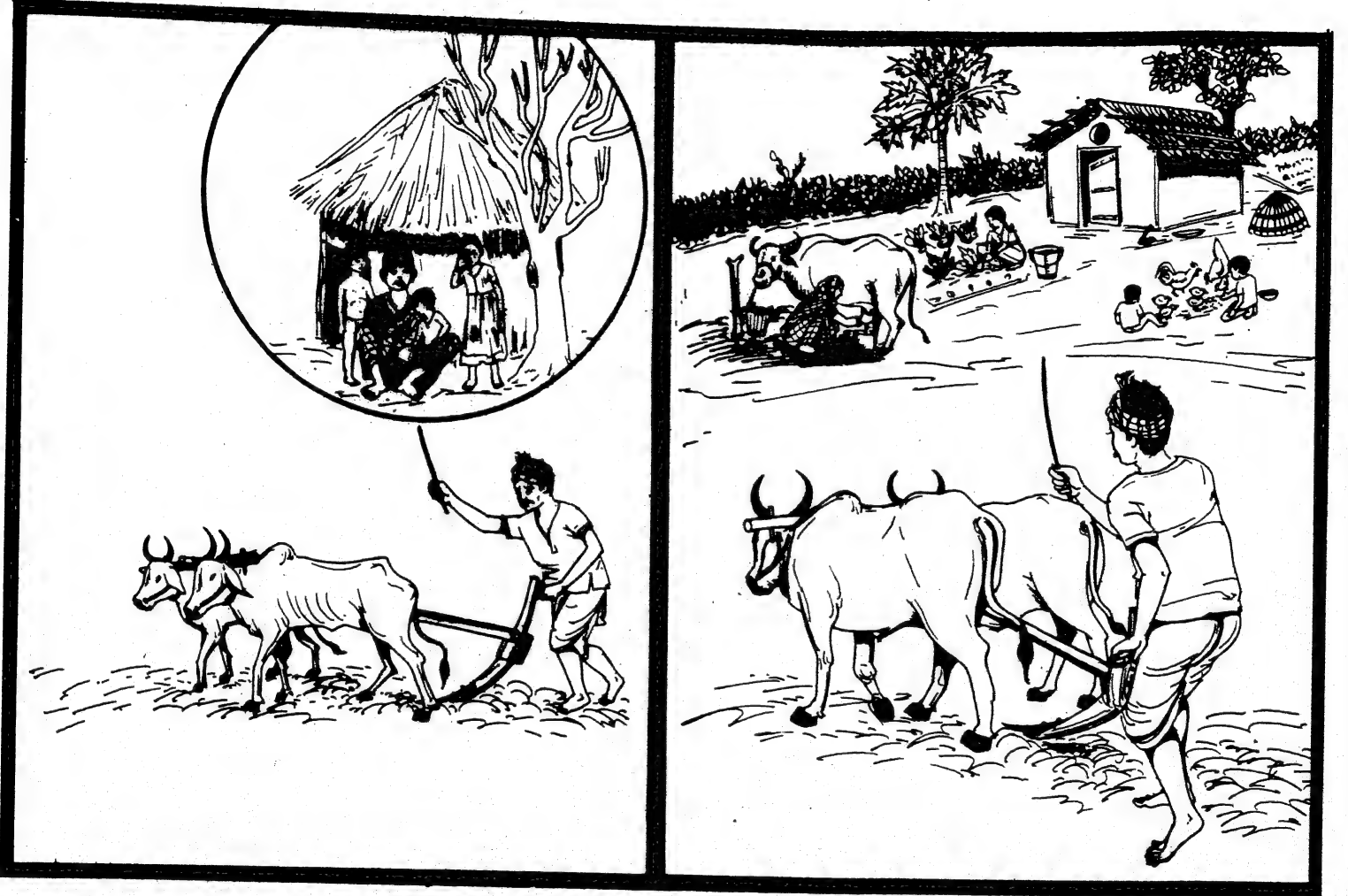
మన పల్లెలు పచ్చగా ఉండాలి.

ఆకలి అందరికీ ఉంటుంది.

అన్నం కొందరికే ఎందుకు ఉంటుంది ?

ఒక్క-రి పాటు పదిమందిపాలు

ఒక్క-రి పాటు పదిమందిపాలు

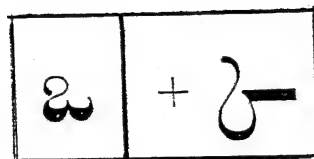
నేర్పేవారికి సూచన

‘ప’ కు ‘ప్’ ఒత్తులాగానే మరికొన్ని హల్లులు ఒత్తులు వాటికిందనే వస్తాయి. ఒత్తులు చిన్నసైజులో ఉంటాయిగాని ఆకారంలో తేడాలు ఉండవు. గ, చ, జ, ట, డ, ధ, న, ప, బ. ఈ తరగతికి చెందినవి.   య, ర, ల, వ, కు వచ్చే ఒత్తులకు ముఖ్యహల్లులతో పోలిక ఉండదు.   ఉదా : య్య, ర్ర, ల్ల, వ్వ; అలానే క, త, న, మ, ల కిందవచ్చే ‘క’ ఒత్తు, ‘త’ ఒత్తు, మొదలైన వాటికి ముఖ్య హల్లులతో పోలిక ఉండదు.

నేర్పేవారికి సూచన

‘ప’ కు ‘ప్’ ఒత్తులాగానే మరికొన్ని హల్లులు ఒత్తులు వాటికిందనే వస్తాయి. ఒత్తులు చిన్ననైజులో ఉంటాయిగాని ఆకారంలో తేడాలు ఉండవు. గ, చ, జ, ట, డ, ద, స, ప, బ. ఈ తరగతికి చెందినవి.   య, ర, ల, వ, కు వచ్చే ఒత్తులకు ముఖ్యహల్లులతో పోలిక ఉండదు. ఉదా : య్య, ర్ర, ల్ల, వ్వ; అలానే క, త, న, మ, ల కిందవచ్చే ‘క’ ఒత్తు, ‘త’ ఒత్తు, మొదలైన వాటికి ముఖ్య హల్లులతో పోలిక ఉండదు.

ఒక్క-రి పాటు పదిమంది పాలు

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

ఒక్క-

పందిరి

పక్క-

పాలు

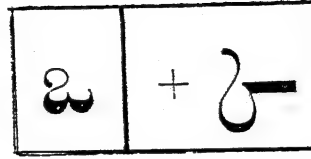
పాప

పాపం

పంది

మరిమరి

ఒక్క-రి పాటు పదిమంది పాలు

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

ఒక్క-

పక్క-

పాప

పంది

పందిరి

పాలు

పాపం

మరిమరి

(2) ఈ కింది మాటలను చదివించి రాయించాలి.

వక్క-	చుక్క-	నక్క-	నిక్కరు	దిక్కు
లక్క-	ఎక్కం	తొక్క-	అక్కర	టక్కు-
రెక్క-	ఎక్కడ	అక్క-	చక్కెర	చెక్కు-
తిక్క-	కుక్క-	చెక్క-	పెక్కు-	ముక్కు-
				ఉక్కు-

(3) ఈ కింది మాటల్లో ఒకటి ల తేడా చూపిస్తూ సరిగా పలికించాలి.

ఒ

ఓ

ఒర

ఒం పే

ఓటు

ఓడ

ఒండు

ఒకటి

ఓడు

ఓపిక

(4) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి, రాయించాలి.

రెక్క ఆడితే డొక్క ఆడుతుంది.

ఒక్కడు చెయ్యలేనిది నలుగురు కలిసి చెయ్యగలరు.

ఓపిక ఉంటే ఒడ్డు చేరగలం.

మనసు లేని మాట తీసి లేని పాలు.

(2) ఈ కింది మాటలను చదివించి రాయించాలి.

వక్క	చుక్క	నక్క	నిక్కరు	దిక్కు
లక్క	ఎక్కం	తొక్క	అక్కర	టక్కు
రెక్క	ఎక్కడ	అక్క	చక్కెర	చెక్కు
తిక్క	కుక్క	చెక్క	బెక్కు	ముక్కు
				ఉక్కు

(3) ఈ కింది మాటల్లో ఒకటి తేడా చూపిస్తూ సరిగా పలికించాలి.

ఒ	ఒ	ఒ	ఒ
ఒర	ఒం బె	ఒటు	ఒడ
ఒండు	ఒకటి	ఒడు	ఒపిక

(4) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి, రాయించాలి.

రెక్క అడితే దొక్క అడుతుంది.

ఒక్కడు చెయ్యలేనిది నలుగురు కలిసి చెయ్యగలరు.

ఒపిక ఉంటే ఒడ్డు చేరగలం.

మనసు లేని మాట తీసి లేని పాలు.

చెట్టు లేని ఇల్లు తల్లి లేని బిడ్డ

చెట్టు లేని ఇల్లు తల్లి లేని విడ్డ

చెట్టు లేని ఇల్లు తల్లి లేని బిడ్డ

బిడ్డ

ఇ	బ	+	బ
---	---	---	---

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

చెట్టు
చిల్లి
బిడ్డ

తల్లి
తాత
బిడ్డ
తాత

తల్లి
బిడ్డ
తాత

చెట్టు లేని ఇల్లు తల్లి లేని బిడ్డ

బి

ఇ	బ	+	బ
---	---	---	---

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

చెట్టు
చల్లి
చిడ్డ

తట్టు
లేలే
బిల్లు
లేలే

తల్లి
బిల్లి
లేలే

(2) ఈ కింది గుణంతాన్ని మాటలతో కూడా చదివించి రాయించాలి.

ట	టా	టీ	టీ	టు	టె	టే	టొ
ట్ట		ట్టా	ట్టి	ట్టి	ట్టె		ట్టు
కట్ట		చుట్టాలు	గట్టి	పట్టి	కట్టె		కట్టు
కొట్టం		పట్టాలు	మట్టి		మట్టె		గట్టు
నట్ట		పట్టా	సెట్టి		ముట్టె		చెట్టు
తట్ట		రట్టాలి	చట్టి		పట్టెడ		బుట్టు
దట్టం		పెట్టాలి					తట్టు
బట్ట		నెట్టాలి					బుట్టు
మట్ట							పట్టు

(3) కొత్తగా వచ్చిన 'బ' అక్షరం గుణంతం నేర్పాలి.

బ	బా	బి	బీ	బు	బె	బే	బొ
బ్బ	బ్బా	బ్బి	బ్బీ	బ్బు	బ్బె	బ్బే	బ్బొ

(2) ఈ కింది గుణింతాన్ని మాటలతో కూడా చదివించి రాయించాలి.

ట	టా	టీ	టీ	టు	టె	టే	టొ
ట్ట		ట్టా	ట్టి	ట్టు	ట్టె	ట్టే	ట్టొ
కట్ట		చుట్టాలు	గట్టి	పట్టి	కట్టె		కట్టు
కొట్టం		పట్టాలు	మట్టి		మట్టె		గట్టు
నట్ట		పట్టా	సెట్టి		ముట్టె		చెట్టు
తట్ట		రట్టాలి	చట్టి		పట్టెడ		జుట్టు
దట్టం		పెట్టాలి					తట్టు
బట్ట		నెట్టాలి					బట్టు
మట్ట							పట్టు

(3) కొత్తగా వచ్చిన 'బ' అక్షరం గుణింతం నేర్పాలి.

బ	బా	బి	బీ	బు	బె	బే	బొ
బ్బ	బ్బా	బ్బి	బ్బీ	బ్బు	బ్బె	బ్బే	బ్బొ

(4) ఈ కింది పదాలను చదివించి రాయించాలి.

ఇ	బ		ట్ట	డ్డ	బ్బ
ఇనుము	బండ	బెండ	మట్ట	పడ్డ	అబ్బబ్బ
ఇక్కడ	బంజరు	బేరం	కట్ట	గడ్డ	డబ్బా
ఇద్దరు	బంటు	బొంత	తట్ట	అడ్డం	డబ్బు
ఇరుకు	బావి	బొంకు	ఉట్టి	గడ్డి	అబ్బే
ఇటుక	బాట	బొంద	మట్టి	చెడ్డి	గబ్బిలం
ఇంకా	బిగువు	బొంగరం	గట్టి	వడ్డి	
ఇప్పుడు	బీర		పట్టి	గుడ్డు	
ఇవతల	బీట		గట్టు	బడ్డు	
ఇది	బీద		చెట్టు	బుడ్డెడు	
ఇంపు	బుడమ		జుట్టు	అడ్డెడు	
ఇండియా	బురకా				
	బెల్లం				
	బెరడు				

(4) ఈ కింది పదాలను చదివించి రాయించాలి.

ఇ	బ		ట్ట	డ్డ	బ్బ
ఇనుము	బండ	బెండ	మట్ట	పడ్డ	అబ్బబ్బ
ఇక్కడ	బంజరు	బేరం	కట్ట	గడ్డ	డబ్బా
ఇద్దరు	బంటు	బొంత	తట్ట	అడ్డం	డబ్బు
ఇరుకు	బావి	బొంకు	ఉట్టి	గడ్డి	అబ్బే
ఇటుక	బాట	బొంద	మట్టి	చెడ్డి	గబ్బిలం
ఇంకా	బిగువు	బొంగరం	గట్టి	వడ్డి	
ఇప్పుడు	బీర		పట్టి	గుడ్డు	
ఇవతల	బీట		గట్టు	బడ్డు	
ఇది	బీద		చెట్టు	బుడ్డెడు	
ఇంపు	బుడమ		జుట్టు	అడ్డెడు	
ఇండియా	బురకా				
	బెల్లం				
	బెరడు				

(5) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి రాయించాలి.

ఇల్లాలి చదువు ఇంటికి వెలుగు.

పట్టింపులకు వెళ్ళకు ; పల్లెలు పాడు చెయ్యకు.

అందరి మాట ఒకటి, అందరి బాట ఒకటి.

ఒడ్డు చేరాలం లే ఒడుపు కావాలి.

(9) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి రాయించాలి.

ఇల్లాలి చదువు ఇంటికి వెలుగు.

పట్టింపులకు వెళ్ళకు ; పల్లెలు పాడు చెయ్యకు.

అందరి మూట ఒకటి, అందరి బాట ఒకటి.

ఒడ్డు చేరాలం లే ఒడుపు కావాలి.

మర్రికి విత్తెంత? రఃతకు లోతెంత?

మర్రికి విత్తెంత? రఃతకు లోతెంత?

మరికి విత్తెంత? ఈతకు లోతెంత?

ర   తే

ల   తో

+	+	తో / తో
---	---	---------

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించాలి.

తమ

వెరి

లోతు

విత

కర

లోటు

కిలో

కురవాడు

కోతలు

మతం

కత్తెర

మోతుబరి

మరికి విత్తెంత? రఃతకు లోతెంత?

ర   త

ల   త

+	+	తో/త
---	---	------

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించాలి.

తమ

వెరి

లోతు

విత

కర

లోటు

కిలో

కురవాడు

కోతలు

మతం

కత్తెర

మోతుబరి

(2) 'ర' ఒత్తు గుణింపంతోనూ, ఇతర అక్షరాలతోనూ కింది విధంగా వస్తుంది.

ర రా రి రు రె

క కా

గ గా గీ గు

జ జా

త తా తి

ద డా

ట టా

డ డా

మ మా

(2) 'ర' ఒత్తు గుణింపంతోనూ, ఇతర అక్షరాలతోనూ కింది విధంగా వస్తుంది.

ర రా రి రు రె

క కౌ

గ గా గ్రీ గు

జ జౌ

త తౌ త్రి

ద దౌ

ట టౌ

డ డౌ

మ మౌ

(3) ఈ కింది మాటల ఉండుల్లోని ఓర్వం ఉచ్చారణలో ఒకటే కాని రూపంలో వేదా ఉంది. కాబట్టి పోల్చి చూపిస్తూ పలికించాలి.

గో	నోరు	మో
గోడ	లోకం	మోత
చోటు	కోత	మోపు
జోల	తోపు	మోడు
దోకు	జోడు	మోకు
తోట	టోకు	యోగి
దోమ	రోగి	యోగం
నోటు	లోకం	

(4) ఈ కింది మాటల్లో “ప” “స” లలో గుణింతంలో ఆ, ఒ, ఓ చేరినప్పుడు వచ్చే మార్పు గుర్తించేట్లు చెయ్యాలి.

ప, పా, పొ, పో --- పగలు, పాలు పొలు, పోలిక.

స, సా, సొ, సో --- సగం, సాము, సొంపు, సోలు.

(3) ఈ కింది మాటల జరబల్లోని ఓర్వం ఉచ్చారణలో ఒకటే కాని రూపంలో వేదా ఉంది. కాబట్టి పోల్చి చూపిస్తూ పలికించాలి.

గో	నోరు	మో
గోడ	లోకం	మోత
చోటు	కోత	మోపు
జోల	తోపు	మోడు
దోకు	జోడు	మోకు
తోట	టోకు	యోగి
దోమ	రోగి	యోగం
నోటు	లోకం	

(4) ఈ కింది మాటలో “ప” “స” లలో గుణింతంలో ఆ, ఓ, ఓ చేరినప్పుడు వచ్చే మార్పు గుర్తించేట్టు చెయ్యాలి.

ప, పా, పొ, పో --- పగలు, పాలు పొలు, పోలిక.

స, సా, సొ, సో --- సగం, సాము, సొంపు, సోలు.

(5) ఈ కింది ఒత్తులు గుణింతంతో కలిపి చదివించాలి. అవి వచ్చే మాటలు ఊహించి చెప్పించాలి.

1. త్త తా త్రి త్త త్తై

ఉదా: అత్త ముత్తాత కత్తి కత్తులు కత్తెర.

2. త్త	—	త్త	త్త	—
—	—	త్త	త్త	—
త్త	త్త	త్త	త్త	త్త
—	—	త్త	త్త	—
త్త	త్త	త్త	త్త	త్త

(5) ఈ కింది ఒత్తులు గుణింతంతో కలిపి చదివించాలి. అవి వచ్చే మాటలు ఊహించి చెప్పించాలి.

1. త్త త్త త్త త్త త్త

ఉదా: అత్త ముత్తాత్త కత్తి కత్తులు కత్తెర.

2. త్త	—	త్త	త్త	—
—	—	త్త	త్త	—
త్త	త్త	త్త	త్త	త్త
—	—	త్త	త్త	—
త్త	త్త	త్త	త్త	త్త

(6) ఈ కింది మాటలను చదివించి రాయించాలి.

+

+

చెక్రం

రక్తం

బోల్

వజ్రం

ముక్తి

కల్పి

చక్రం

పత్తి

విస్తరి

వడంగి

చిత్తు

ఆసి

పత్రం

జప్తు

వస్తాడు

ద్రవం

కర్త

స్తుతి

ఏపిలు

కార్తె

పునె

(6) ఈ కింది మాటలను చదివించి రాయించాలి.

+

+

చైత్రం

రక్తం

బొల్ల

వజ్రం

ముక్తి

కల్లీ

చట్రం

పత్తి

విస్తరి

వడంగి

చిత్తు

ఆసి

పత్రం

జప్తు

వస్తాడు

ద్రవం

కర్త

స్త్రుతి

ఏప్రిలు

కార్తె

పువ్వె

(7) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి రాయించాలి.

కల్తీ లేని సరుకు కొను.

కర్ర లేనిది బ్రరె వినదు.

చెక్రం తిరిగితే చేరలేని ఊరు లేదు.

పత్రం జాగర్తగా రాయి.

జప్తులకు గురికాకు.

మంత్రాలకు చింతకాయలు రాలతాయా?

వాడు గొర్రెలను తినేవాడయితే వీడు బ్రరెలనే తినేవాడు.

(7) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి రాయించాలి.

కల్తీ లేని సరుకు కొను.

కర్ర లేనిది బ్రరె వినదు.

చెక్రం తిరిగితే చేరలేని ఊరు లేదు.

పత్రం జాగర్రగా రాయి.

జప్తులకు గురికాకు.

మంత్రాలకు చింతకాయలు రాలతాయా?

వాడు గొర్రెలను తినేవాడయితే వీడు బ్రరెలనే తినేవాడు.

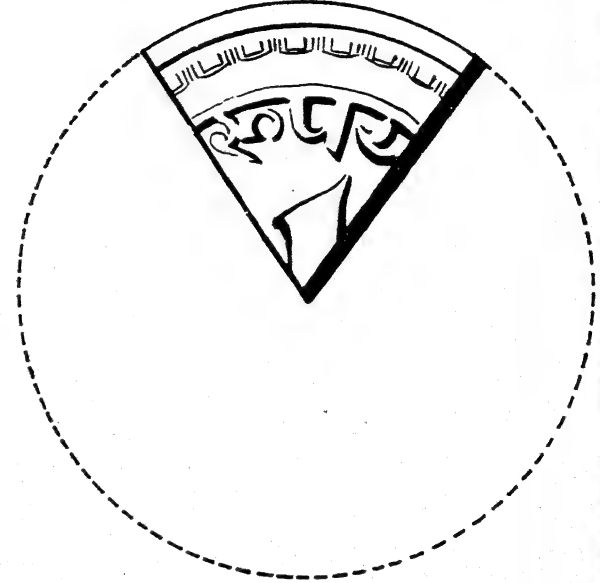
పాఠం 14

ఒక రూపాయి

2½ కె.జి.

23 పైసలు

½ కె.జి.

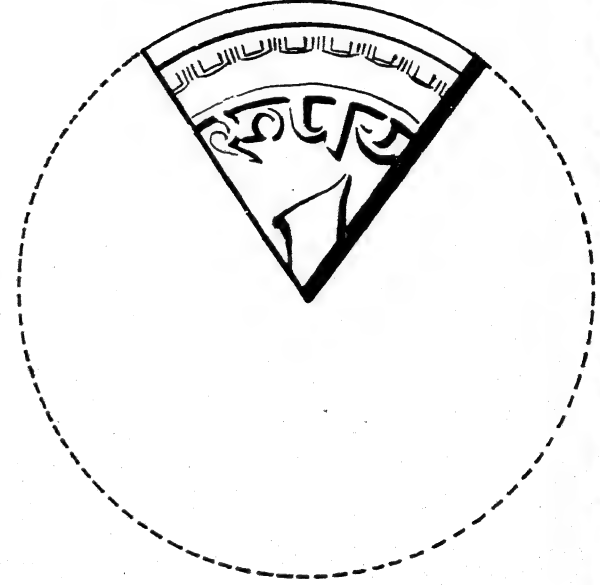
ఈ రోజుల్లో రూపాయికి విలువేముంది?

ఒక రూపాయి

2½ కె.జి.

23 పైసలు

½ కె.జి.

ఈ రోజు రూపాయికి విలువేముంది?

ఈ రోజుల్లో రూపాయికి విలువేముంది?

రూ

ఈ	+గా
---	-----

(I) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

రోలు

పాలు

వేయి

జులుం

పాము

వేలు

ఈ రోజుల్లో రూపాయికి విలువేముంది?

రూ

ఈ	+గా
---	-----

(I) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

రోలు

పాలు

వేయి

జులుం

పాము

వేలు

(2) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి రాయించాలి.

ఈగ	జుట్టు	పావు	దీపం
ఈల	పాదం	పాలేరు	దిక్కు
ఈత	పాగ	కీలు	మునగ
ఈటె	పార	కిటికీ	మురుగులు
ఈడు	పాయ	కిటుకు	ముక్క
రోగం	పాతిక	వినం	ముక్కు
రోగి	పారు	వినటం	ముల్లు
రోత	పాదు	విలువ	
జల్లు	పాట	దీవెన	

(2) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి రాయించాలి.

ఈగ

జుట్టు

పావు

దీపం

ఈల

పాదం

పాలేరు

దిక్కు

ఈత

పాగ

కీలు

మునగ

ఈటె

పార

కిటికీ

మురుగులు

ఈడు

పాయ

కిటుకు

ముక్క

రోగం

పాతిక

వినం

ముక్కు

రోగి

పారు

వినటం

ముల్లు

రోత

పాదు

విలువ

జల్లు

పాట

దీవెన

(3) ఈ కింది మాటలను చదివించి రాయించాలి.

+ ూ

రూక

రూపు

నూగు

నూలు

నూకలు

నూర్పిడి

చూలాలు

చూరు

చూపు

గూని

రూలు

గూడు

జూదం

పూజ

పూలు

పూత

కూర

కూజా

కూలి

కూత

కూడిక

బూడిద

తూము

తూకం

మూగ

మూర

మూల

మూలం

మూతి

మూడు

దూది

దూలం

దూరం

(3) ఈ కింది మాటలను చదివించి రాయించాలి.

+నా

రూక

రూపు

నూగు

నూలు

నూకలు

నూర్పిడి

చూలాలు

చూరు

చూపు

గూని

రూలు

గూడు

జూదం

పూజ

పూలు

పూత

కూర

కూజా

కూలి

కూత

కూడిక

బూడిద

తూము

తూకం

మూగ

మూర

మూల

మూలం

మూతి

మూడు

దూది

దూలం

దూరం

పాఠం 15

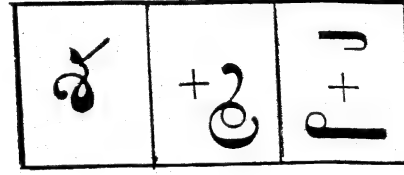
అమ్మ ఆశలు బిడ్డలపైనే

పాఠం 15

అమ్మ ఆశలు బిడ్డలపైనే

అమ్మ ఆశలు విడ్డూలపేసే

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించాలి.

అడ్డ

ఆలు

ఆశ

ఆశయం

అడ్డం

అమ్మమ్మ

శకం

శకుంతల

అఆలు

పైరు

శవం

నేల

పైట

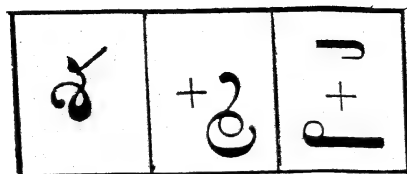
పాశం

అలలు

పైడి

దోశం

అమ్మ ఆశలు విడ్డూలపెనే

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించాలి.

అడ్డ

ఆలు

ఆశ

ఆశయం

అడ్డం

అమ్మమ్మ

శకం

శకుంతల

అఆలు

పైరు

శవం

నేల

పైట

పాశం

అలలు

పైడి

దేశం

(2) ఈ కింది గుణింతాలను చదివించి రాయించాలి.

శ శా శి శీ శు శూ శై శే శ్శా శ్శా
మత్రి మ్మాత్రి మ్మిత్రి మ్మీత్రి మ్ముత్రి మ్ముూత్రి మ్మైత్రి మ్మేత్రి మ్మొత్రి మ్మోత్రి

(3) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

✓

— ా ి తి ు యా ణి

క్రి

నిరాశ	శారద	పశువు	కైలాసం	తైలం	బైట
కేశం	శివుడు	శుక్రవారం	చైత్రం	దైవం	మైలు
పేరాశ	శీతాకాలం	శూలం	జైలు	పైస	వైద్యం
గిరీశం	కాశీ	శోకం	జూలై	పైరు	సైకిలు
			తైము		

(2) ఈ కింది గుణింతాలను చదివించి రాయించాలి.

శ శా శి శీ శు శూ శె శే శో శో
మృ మ్మా మ్మి మ్మీ మ్ము మ్మూ మ్మే మ్మే మ్మొ మ్మొ

(3) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

✓

— త తి స సా గా

క్ర

నిరాశ	శారద	పశువు	కైలాసం	తైలం	బైట
కేశం	శివుడు	శుక్రవారం	చైత్రం	దైవం	మైలు
పేరాశ	శీతాకాలం	శూలం	జైలు	పెస	వైద్యం
గిరీశం	కాశీ	శోకం	జూలై	పెరు	సెకిలు
			బైము		

(4) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి రాయించాలి.

జీతం లేని కొలువు మేతలేని పశువు.

అందరం ఒక బైతే బతుకు కమ్మగా ఉంటుంది.

పైరు బాగుం పే రైతు బాగుంటాడు.

రైతు బాగుం పే దేశం బాగుంటుంది.

(4) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి రాయించాలి.

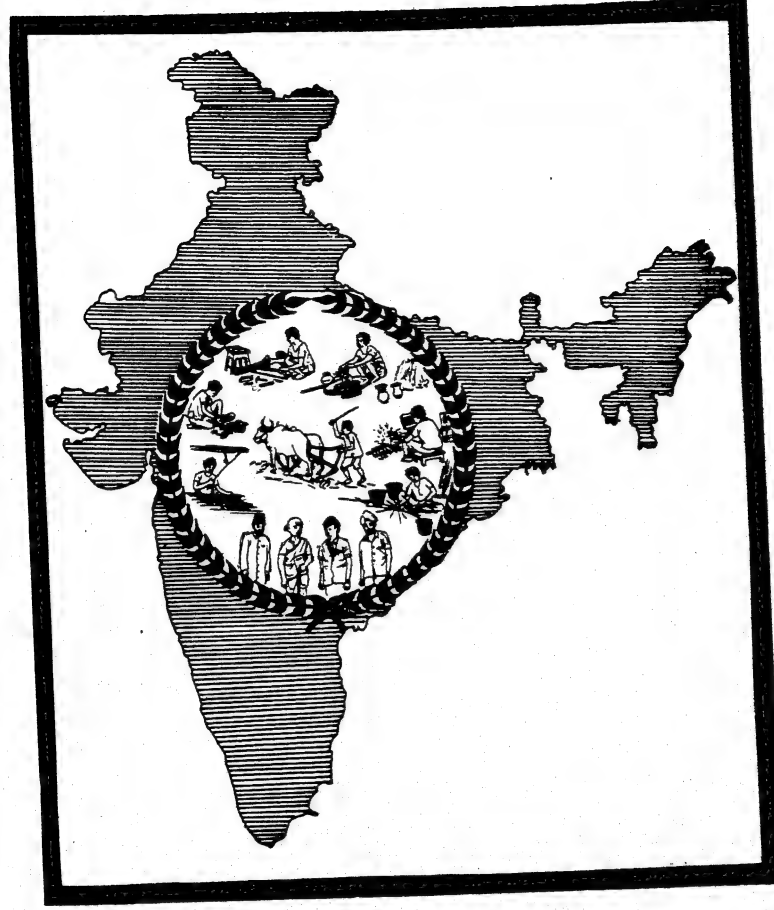
జీతం లేని కొలువు మేతలేని పశువు.

అందరం ఒక ప్రైవేట్ బతుకు కమ్మగా ఉంటుంది.

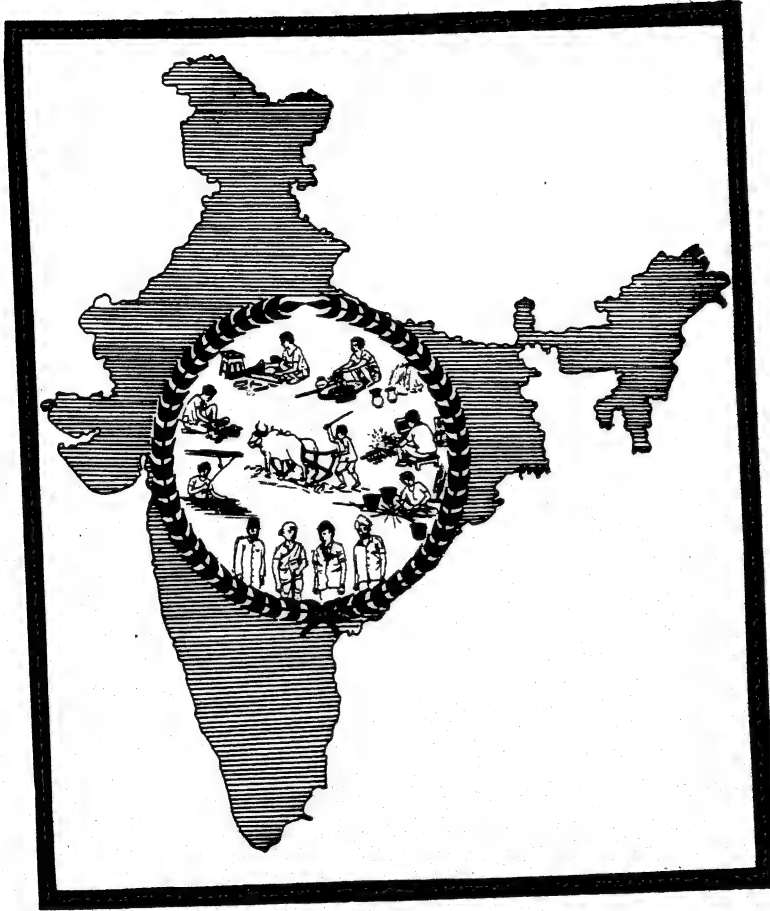
పైరు బాగుం పే రైతు బాగుంటాడు.

రైతు బాగుం పే దేశం బాగుంటుంది.

దేశమంటే మట్టి కాదో య్
దేశమంటే మనుషులో య్

దేశమంటే మట్టి కాదో య్
దేశమంటే మనుషులో య్

దేశముంటే మట్టి కాదోయ్
 దేశముంటే మనుషు లోయ్

షు   య

ష	య
---	---

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

మనుషులు
 దోషులు
 దోమ

రాదోయ్
 కాదోయ్
 లేదోయ్

మాటలోయ్
 పాటలోయ్
 మట్టి

దేశమంటే మట్టి కాదోయ్
 దేశమంటే మనుషు లోయ్

ష ఁ   య్

ష	య్
---	----

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

మనుషులు
 దోషులు
 దోమ

రాదోయ్
 కాదోయ్
 లేదోయ్

మాటలోయ్
 పాటలోయ్
 మట్టి

(2) ఈ కింది గుణింతాన్ని చదివించి రాయించాలి.

ష	షా	షి	షీ	షు	షూ	షె	షే	షొ	షో
✓	—	ॊ	ो	—	॑	॒	॑	॑	॑
వేషం	కషాయం	మనిషి	షీకాయ	షేకు	షోకు				
విషం	అషాడం	దోషి	బషీర్						
	షావుకారు	షికారు							

(3) “ష” కారానికి వేరే ఒత్తులు చేర్చవచ్చు. వాటిని గుర్తించేట్లు చేసి పలికించాలి.

కష్టం

పుష్పం

నష్టం

పుష్యం

పుష్టి

అష్టమి

(2) ఈ కింది గుణింతాన్ని చదివించి రాయించాలి.

ష	షా	షి	షీ	షు	షూ	షె	షే	షా	షో
✓	—	ॊ	ो	॑	॒	॑	॒	॑	॒
వేషం	కషాయం	మనిషి	షీకాయ	షేకు	షోకు				
విషం	అషాడం	దోషి	బషీర్						
	షావుకారు	షికారు							

(3) “ష” కారానికి వేరే ఒత్తులు చేర్చవచ్చు. వాటిని గుర్తించేట్లు చేసి పలికించాలి.

కష్టం

పుష్పం

నష్టం

పుష్కం

పుష్టి

అష్టమి

(4) ఈ రీంది మూడులను చదివించి రాయించాలి.

॥
+

పాలిష్

మాలిష్

పెన్నిల్

సికిందరాబాద్

లాజ్

మాప్

రొడ్

క్లబ్

చార్మినార్

మోహన్

రైల్వే

సార్

(4) ఈ కింది మాటలను చదివించి రాయుచారు.

॥
+

పాలిష్

పోడ్

మాలిష్

క్లబ్

పెన్సిల్

చార్మినార్

సికిందరాబాద్

మోహన్

తాజ్

రైల్వే

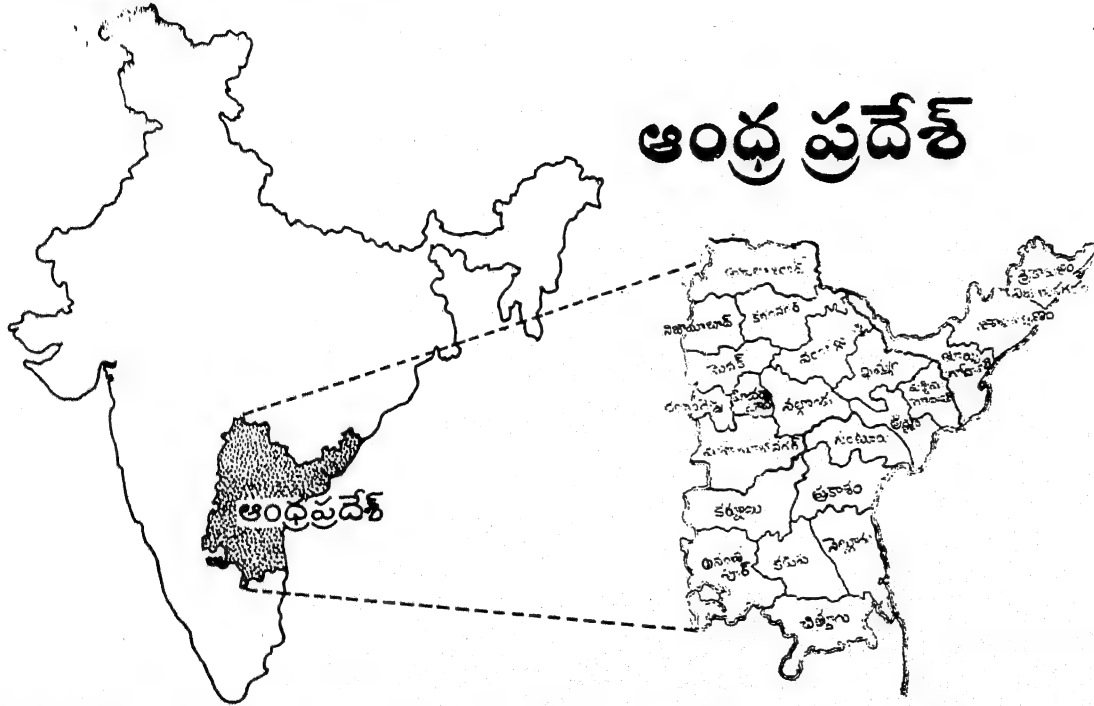
మాప్

సార్

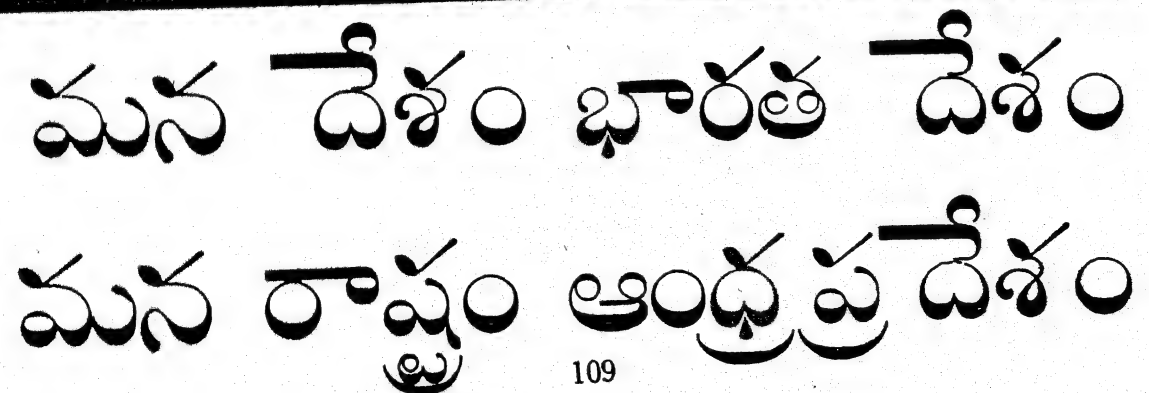

పాఠం 17

భారత దేశం

మన దేశం భారత దేశం
మన రాష్ట్రం ఆంధ్రప్రదేశ్

నేర్పేవారికి సూచన

ఒత్తుల్లేని వాటికి కింద చిన్న నిలువు గీత పెడితే ఒత్తివలికే హల్లులు ఏర్పడుతున్నట్లు చెప్పాలి. ఈ సూచన చ, ష, థ లకే పనికి వస్తుంది. ఇంగ్లీషు మాటల్లో ఉచ్చరించే "f" బదులు తెలుగులో 'ఫ' రాస్తామని చెప్పాలి. 'యు' తో ఏర్పడే మాటలు లేవు కాబట్టి ఆ అక్షరాన్ని నేర్చుకోవాలని ఒత్తిడి చెయ్యవద్దు. మొత్తం అన్ని 'మహాప్రాణాల'లోనూ ధ, థ లకే తెలుగులో వాడుక ఎక్కువ. ఆ రెండు అక్షరాల గుణింతం మాత్రం నేర్పాలి.

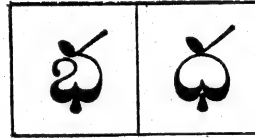
మూడు హల్లులు కలిసివచ్చేమాటలు చాలా తక్కువ. రాష్ట్రం, స్త్రీ, తండ్రి మొ. కొద్ది మాటలను కాపీ చేయించి సరిగా పలికించాలి.

నేర్పేవారికి సూచన

ఒత్తుల్లేని వాటికి కింద చిన్న నిలువు గీత పెడితే ఒత్తిపలికే హల్లులు ఏర్పడుతున్నట్లు చెప్పాలి. ఈ సూచన ఛ, ష, ఠ లకే పనికి వస్తుంది. ఇంగ్లీషు మాటల్లో ఉచ్చరించే "f" బదులు తెలుగులో 'ఫ' రాస్తామని చెప్పాలి. 'రు' లో ఏర్పడే మాటలు లేవు కాబట్టి ఆ అక్షరాన్ని నేర్చుకోవాలని ఒత్తిడి చెయ్యవద్దు. మొత్తం అన్ని 'మహాప్రాణాల'లోనూ ఠ, ఢ లకే తెలుగులో వాడుక ఎక్కువ. ఆ రెండు అక్షరాల గుణింతం మాత్రం నేర్పాలి.

మూడు హల్లులు కలిసివచ్చేమాటలు చాలా తక్కువ. రాష్ట్రం, ప్రీ, తండ్రి మొ. కొద్ది మాటలను కాపీ చేయించి సరిగా పలికించాలి.

మన దేశం భారత దేశం మన రాష్ట్రం ఆంధ్రప్రదేశ్

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

నరం

భాష

భారం

భారతం

తరం

రామ

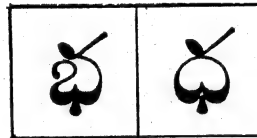
ఆదేశం

ఆశ

ఆరాధన

ఆరామం

మన దేశం భారత దేశం
మన రాష్ట్రం ఆంధ్రప్రదేశ్

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి.

నరం

భాష

భారం

భారతం

తరం

రామ

ఆదేశం

ఆశ

ఆరాధన

ఆరామం

(2) ఈ కింది మాటలను చదివించాలి.

భగభగ

భయం

భజన

భేదం

భోజనం

భూమి

భగవంతుడు

భర్త

భార్య

భక్తి

భిక్షం

భాగ్యం

భోగిపండగ

భూతం

కథ

ధర

ధనం

ధనియాలు

ఋధవారం

ధోవతి

ధర్మం

ధాన్యం

వ్యాధి

విరోధి

(2) ఈ కింది మాటలను చదివించాలి.

భగభగ

భయం

భజన

భేదం

భోజనం

భూమి

భగవంతుడు

భర్త

భార్య

భక్తి

భిక్షం

భాగ్యం

భోగిపండగ

భూతం

కథ

ధర

ధనం

ధనియాలు

బుధవారం

ధోవతి

ధర్మం

ధాన్యం

వ్యాధి

విరోధి

(3) ఈ కింది అక్షరాల జంటల్లో ఒత్తులున్నవాటిని లేనివాటిని పోల్చి చూపిస్తూ మాటలు చదివించాలి.

చ — ఛ

చాకు — చీచీ

ప — ఫ

పలం — ఫలం: ఆఫీసు, కాఫీ

డ — ఠ

గూడు — గూఠం

(4) ఈ కింది అక్షరాల జంటలలో ఒత్తులున్నవాటికి లేనివాటికి పోలిక లేదు.

క — ఖ

కారం — ఖరీదు

గ — ఘ

గని — ఘనత

జ — ఝ

జడ —

ట — ఠ

కం బె — కంఠం

(3) ఈ కంది అక్షరాల జంటల్లో ఒత్తులున్నవాటిని లేనివాటిని పోల్చి చూపిస్తూ మాటలు వదిలించాలి.

చ — చ

చాకు — చీచీ

ప — ప

పలం — ఫలం: ఆఫీసు, కాఫీ

డ — డ

గూడు — గూఢం

(4) ఈ కంది అక్షరాల జంటలలో ఒత్తులున్నవాటికి లేనివాటికి పోలిక లేదు.

క — ఖ

కారం — ఖరీదు

గ — ఘ

గని — ఘనత

జ — ఝ

జడ —

ట — ఠ

కం టె — కంఠం

(౯) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి రాయించాలి.

భారతదేశం విశాలమైన దేశం.

భారతదేశమన్నా ఇండియా అన్నా ఒకటే.

మనదేశంలో చాల రాష్ట్రాలు ఉన్నాయి.

ప్రతి జిల్లాకు ఒక కలెక్టరు ఉంటాడు.

(౯) ఈ కింది వాక్యాలను చదివించి రాయించాలి.

భారతదేశం విశాలమైన దేశం.

భారతదేశమన్నా ఇండియా అన్నా ఒకటే.

మనదేశంలో చాల రాష్ట్రాలు ఉన్నాయి.

ప్రతి జిల్లాకు ఒక కలెక్టరు ఉంటాడు.

ఐ	జ్ఞ	జ్ఞ
---	-----	-----

ఐ	హ	ళ	క్ష
---	---	---	-----

(1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి :

ఐ

ఐదు

ఐసు

ఐకమత్యం

జ్ఞ

జ్ఞాను

జ్ఞ

కాలు

గోను

చాడు

తొను

గోడొను

తొడు

దొడు

నొకరు

పొడరు

పొరుషం

మానం

ఐ	జ్ఞా	జ్ఞా
---	------	------

ఐ	హ	క	క్ష
---	---	---	-----

1) ఈ కింది మాటలు చదివించి రాయించాలి :

ఐ

జ్ఞా

తొడు

ఐదు

కొలు

బొడు

ఐసు

గొను

నొకరు

ఐకమత్యం

చొడు

పొడరు

జ్ఞా

తొను

పొరుషం

జ్ఞాను

గోడొను

మానం

(2) ఈ కింది మాటలను చదివించి రాయించాలి (“హ” అక్షరం గుణింతం).

✓	॥	లి	ు	ై
హంస	హాయి	హింస	రాహువు	హెచ్చు
ఊహ	ఆహా !	హితవు	కుహుకుహు	హెచ్చరిక
గుహ	హారం	హిమాలయాలు		
దాహం	హాలు			
వివాహం	ఆహారం	హే	హి	హై
రహస్యం	విహారం	హేమ	హోరు	హైదరాబాదు
సహనం			హోటలు	
సాహసం				
హరహర				
తహతహ				

(2) ఈ కింది మాటలను చదివించి రాయించాలి (“హ” అక్షరం గుణింతం).

✓	॥	ॐ	ॐ	॥
హంస	హాయి	హింస	రాహువు	హెచ్చు
ఊహ	ఆహా !	హితవు	కుహాకుహా	హెచ్చరిక
గుహ	హారం	హిమాలయాలు		
దాహం	హాలు			
వివాహం	ఆహారం	॥	॥	॥
రహస్యం	విహారం	హేమ	హోరు	హైదరాబాదు
సహనం			హోటలు	
సాహసం				
హరహర				
తహతహ				

(3) ఈ కింది మాటలను చదివించి రాయించాలి ("ణ" అక్షరం గుణింతం).

ణ	—	౨	౩	౪	౫
వీణ	అణా	మణుగు	బాణి	ఓణి	నాణెం
గుణం	గుణగణాలు		రాణి	బోణి	
ప్రాణం	ప్రాణాలు		వాణి		
బాణం					
దివాణం					

(3) ఈ కింది మాటలను చదివించి రాయించాలి ("ణ" అక్షరం గుణింతం).

ణ

—

ॐ

ॐ

ॐ

ॐ

వీణ

అణా

మణుగు

బాణి

ఓణి

నాణెం

గుణం

గుణగణాలు

రాణి

బోణి

ప్రాణం

ప్రాణాలు

వాణి

బాణం

దివాణం

(4) ఈ కింది మాటలను చదివించి రాయించాలి ("క" "క్ష" అనే అక్షరాల గుణింపాలు).

✓	క	✓	క్ష్	—:	రిక్ష్
	తాశం		రక్ష్		
	కశకశ		శిక్ష్	అ:	కుక్ష్
	మంగళవారం		ద్రాక్ష్		పక్ష్
—	కళాయి		లక్ష్		సాక్ష్
	కళాశాల		క్షణం		దక్షిణ
అ	తాళి		క్షమాపణ		రక్షించటం
తి	పాళీ		మోక్షం		
ల	తశకు		గవాక్షం		
			తక్షణం		
			విచక్షణ		
			దక్షిణం		

(4) ఈ కింది మాటలను చదివించి రాయించాలి ("శ" "క్ష" అనే అక్షరాల గుణింశాలు).

✓	శ్చ	✓	క్ష	—:	రిక్షా
	తాశం		రక్ష		
	కశకశ		శిక్ష	అ:	కుక్షి
	మంగళవారం		ద్రాక్ష		పక్షి
—	కళాయి		లక్ష		సాక్షి
	కళాశాల		క్షణం		దక్షిణ
అ	తాళి		క్షమాపణ		రక్షించటం
తి	పాళీ		మోక్షం		
ల	తళుకు		గవాక్షం		
			తక్షణం		
			విచక్షణ		
			దక్షిణం		

పాఠం 19

మనం - మన దేశం

మనది భారతదేశం.

మన దేశంలో పల్లెలు ఎక్కువ.

పల్లెల్లో పంటలు పండిస్తున్నాం, పనులు చేస్తున్నాం.

మనకు చాలినంత పనిలేదు, పనికి తగినంత ఫలితం లేదు.

రోజు రోజుకూ ఖర్చులూ, అప్పులూ పెరుగుతున్నాయి.

ఇందువల్ల మనం పేదరికంలో ఉన్నాం.

ఎన్నో ఇబ్బందులు పడుతున్నాం.

పేదరికానికీ, ఇబ్బందులకూ అలవాటుపడిపోయాం.

వీటిలోనుంచి బయటపడాలి.

అందుకు కావలసిన ప్రయత్నం చెయ్యడంలేదు.

పాఠం 19

మనం - మన దేశం

మనది భారతదేశం.

మన దేశంలో పల్లెలు ఎక్కువ.

పల్లెల్లో పంటలు పండిస్తున్నాం, పనులు చేస్తున్నాం.

మనకు చాలినంత పనిలేదు, పనికి తగినంత ఫలితం లేదు.

రోజు రోజుకూ ఖర్చులూ, అప్పులూ పెరుగుతున్నాయి.

ఇందువల్ల మనం పేదరికంలో ఉన్నాం.

ఎన్నో ఇబ్బందులు పడుతున్నాం.

పేదరికానికీ, ఇబ్బందులకూ అలవాటుపడిపోయాం.

వీటిలోనుంచి బయటపడాలి.

అందుకు కావలసిన ప్రయత్నం చెయ్యడంలేదు.

మన బతుకులు ఇంతేనని సరిపెట్టుకుంటున్నాం.

ఈ తీరు మారాలి.

కొత్త బాటలో నడవాలి.

చీకటి ఎల్లకాలం ఉండదు.

మన బతుకులు ఇంతేనని సరిపెట్టుకుంటున్నాం.

ఈ తీరు మారాలి.

కొత్త బాటలో నడవాలి.

చీకటి ఎల్లకాలం ఉండదు.

పాఠం 20

(1) ఈ కింది తెలుగు నెలల పేర్లు, ఇంగ్లీషు నెలల పేర్లు చదివించి రాయించాలి.

తెలుగునెలలు

ఇంగ్లీషు నెలలు

చైత్రం

ఆశ్వీజం

1. జనవరి

7. జూలై

వైశాఖం

కార్తీకం

2. ఫిబ్రవరి

8. ఆగష్టు

జ్యేష్ఠం

మార్గశిరం

3. మార్చి

9. సెప్టెంబరు

ఆషాఢం

పుష్యం

4. ఏప్రిల్

10. అక్టోబరు

శ్రావణం

మాఘం

5. మే

11. నవంబరు

భాద్రపదం

ఫాల్గుణం

6. జూన్

12. డిసెంబరు

పాఠం 20

(1) ఈ కింది తెలుగు నెలల పేర్లు, ఇంగ్లీషు నెలల పేర్లు చదివించి రాయించాలి.

తెలుగునెలలు

ఇంగ్లీషు నెలలు

చైత్రం
వైశాఖం
జ్యేష్ఠం
ఆషాఢం
శ్రావణం
భాద్రపదం

ఆశ్వీజం
కార్తీకం
మార్గశిరం
పుష్యం
మాఘం
ఫాల్గుణం

1. జనవరి
2. ఫిబ్రవరి
3. మార్చి
4. ఏప్రిల్
5. మే
6. జూన్

7. జూలై
8. ఆగష్టు
9. సెప్టెంబరు
10. అక్టోబరు
11. నవంబరు
12. డిసెంబరు

నేర్పేవారికి సూచన

- (1) తేది వేసేటప్పుడు ఇంగ్లీషునెల నంబరు మాత్రం వస్తుంది కాబట్టి, ఏప్రిల్ అంటే నాలుగో నెల అనీ, అక్టోబరు అంటే పదోనెల అనీ అంకెల్లో ఇంగ్లీషు నెలలను గుర్తించేట్టు చెయ్యాలి.

ACC NO - 1131

ఏ నెలలకు 30 రోజులుంటాయో, ఏ నెలలకు 31 రోజులో నేర్పాలి. అలానే ఫిబ్రవరి నెలకు సామాన్యంగా 28 రోజులే ఉంటాయనీ, నాలుగేళ్ళకొకసారి మాత్రం 29 రోజులుంటాయనీ నేర్పాలి.

374

- (2) ఈ కింది తేదీలను చదివించండి.

KR1

RU - 4200

1-1-1976

2- 3-1977

1- 4-1978

2-7-1976

21- 3-1977

3- 6-1978

3-1-1976

14-10-1977

2-10-1978

5-3-1976

15-12-1977

31-12-1978

- (3) ప్రతి వ్యక్తిచేత వారి వారి పుట్టినతేదీ వేయించండి. అలానే వాళ్ళ జీవితంలో ముఖ్యంగా గుర్తుపెట్టుకొనే తేదీ లేమిటో అడిగి రాయించండి. దరఖాస్తు మీద తేదీ ఎక్కడ వెయ్యాలో నేర్పాలి.

నేర్పేవారికి సూచన

- (1) తేది వేసేటప్పుడు ఇంగ్లీషునెల నంబరు మాత్రం వస్తుంది కాబట్టి, ఏప్రిల్ అంటే నాలుగో నెల అనీ, అక్టోబరు అంటే పదోనెల అనీ అంకెల్లో ఇంగ్లీషు నెలలను గుర్తించేట్టు చెయ్యాలి.

ACC NO - 1131

ఏ నెలలకు 30 రోజులుంటాయో, ఏ నెలలకు 31 రోజులో నేర్పాలి. అలానే ఫిబ్రవరి నెలకు సామాన్యంగా 28 రోజులే ఉంటాయనీ, నాలుగేళ్ళకొకసారి మాత్రం 29 రోజులుంటాయనీ నేర్పాలి.

374

- (2) ఈ కింది తేదీలను చదివించండి.

KR1

00-00-00

1-1-1976	2- 3-1977	1- 4-1978
2-7-1976	21- 3-1977	3- 6-1978
3-1-1976	14-10-1977	2-10-1978
5-3-1976	15-12-1977	31-12-1978

- (3) ప్రతి వ్యక్తిచేత వారి వారి పుట్టినతేదీ వేయించండి. అలానే వాళ్ళ జీవితంలో ముఖ్యంగా గుర్తుపెట్టుకొనే తేదీ లేమిటో అడిగి రాయించండి. దరఖాస్తు మీద తేదీ ఎక్కడ వెయ్యాలో నేర్పాలి.